

IV

(Akty přijaté před 1. prosincem 2009 podle Smlouvy o ES, Smlouvy o EU a Smlouvy o Euratomu)

ROZHODNUTÍ KONTROLNÍHO ÚŘADU ESVO

č. 500/08/KOL

ze dne 16. července 2008,

kterým se po šedesáté páté mění procesní a hmotná pravidla v oblasti státní podpory vložením nové kapitoly o státní podpoře na ochranu životního prostředí

KONTROLNÍ ÚŘAD ESVO ⁽¹⁾,

S OHLEDEM na Dohodu o Evropském hospodářském prostoru ⁽²⁾, a zejména na články 61 až 63 a protokol 26 této dohody,

S OHLEDEM na Dohodu mezi státy ESVO o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora ⁽³⁾, a zejména na článek 24 a čl. 5 odst. 2 písm. b) uvedené dohody,

VZHLEDEM k tomu, že podle článku 24 Dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru uplatňuje Kontrolní úřad ustanovení Dohody o EHP týkající se státní podpory,

VZHLEDEM k tomu, že podle čl. 5 odst. 2 písm. b) Dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru vydá Kontrolní úřad oznámení nebo pokyny k záležitostem, kterými se Dohoda o EHP zabývá, pokud to tato dohoda nebo Dohoda o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru výslovně stanoví nebo pokud to Kontrolní úřad považuje za nezbytné,

VZHLEDEM k tomu, že podle článku 1 části 1 protokolu 3 k Dohodě o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru ⁽⁴⁾ Kontrolní úřad průběžně sleduje všechny systémy podpor, které existují ve státech ESVO, a navrhuje vhodná opatření, jež vyžaduje postupný rozvoj nebo fungování Dohody o EHP,

S ODKAZEM na Procesní a hmotná pravidla v oblasti státní podpory přijatá Kontrolním úřadem dne 19. ledna 1994 ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ Dále jen „Kontrolní úřad“.

⁽²⁾ Dále jen „Dohoda o EHP“.

⁽³⁾ Dále jen „Dohoda o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru“.

⁽⁴⁾ Dále jen „Protokol 3“.

⁽⁵⁾ Pravidla pro uplatňování a výklad článků 61 a 62 Dohody o EHP a článku 1 protokolu 3 k Dohodě o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru, která byla přijata a vydána Kontrolním úřadem ESVO dne 19. ledna 1994, zveřejněná v Úř. věst. L 231, 3.9.1994, s. 1, a dodatku EHP č. 32, 3.9.1994, s. 1. Pokyny byly naposledy pozměněny dne 19.12.2007. Dále jen „pokyny pro státní podporu“. Aktualizované znění pokynů pro státní podporu je k dispozici na internetové stránce Kontrolního úřadu: <http://www.eftasurv.int/fieldswork/fieldstateaid/guidelines/>

VZHLEDEM k tomu, že Komise Evropských společenství (dále jen „Komise“) dne 23. ledna 2008 přijala sdělení o pokynech Společenství ke státní podpoře na ochranu životního prostředí ⁽⁶⁾,

VZHLEDEM k tomu, že se toto sdělení týká i Evropského hospodářského prostoru,

VZHLEDEM k tomu, že v celém Evropském hospodářském prostoru je třeba zajistit jednotné uplatňování pravidel EHP pro státní podporu,

VZHLEDEM k tomu, že podle bodu II v položce „VŠEOBECNÉ“ na konci přílohy XV Dohody o EHP má Kontrolní úřad ESVO přijmout po konzultaci s Komisí právní akty odpovídající právním aktům přijatým Evropskou komisí,

PO KONZULTACI s Evropskou komisí,

S ODKAZEM na skutečnost, že Kontrolní úřad vyzval dopisem ze dne 30. června 2008 státy ESVO k podání připomínek k této věci,

PŘIJAL TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Pokyny ke státní podpoře budou pozměněny vložením nové kapitoly o státní podpoře na ochranu životního prostředí. Nová kapitola je součástí přílohy tohoto rozhodnutí.

⁽⁶⁾ Zveřejněno v Úř. věst. C 82, 1.4.2008, s. 1.

Článek 2

Stávající kapitola o podpoře na ochranu životního prostředí se zrušuje.

Článek 3

Pouze anglické znění je závazné.

V Bruselu dne 16. července 2008.

Za Kontrolní úřad ESVO

Per SANDERUD
předseda

Kristján A. STEFÁNSSON
člen sboru

PŘÍLOHA

Do pokynů pro státní podporu se vkládá nová kapitola, která zní:

„STÁTNÍ PODPORA NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ⁽¹⁾“**1. Úvod**

1. Kontrolní úřad ESVO (dále jen „Kontrolní úřad“) přijal v roce 1994 pokyny ke státní podpoře na ochranu životního prostředí. V roce 2001 Kontrolní úřad přijal nové pokyny (Úř. věst. L 21, 24.1.2002, s. 32, dodatek EHP č. 6), které zůstaly v platnosti nejprve do konce roku 2007, poté však jejich platnost byla prodloužena do okamžiku přijetí nových pokynů.
2. Při hodnocení slučitelnosti státní podpory v oblasti životního prostředí by se měly brát v úvahu cíle politiky ochrany životního prostředí, především s ohledem na podporu udržitelného rozvoje, viz články 73–75 a devátý bod preambule Dohody o EHP. Politika hospodářské soutěže a politika ochrany životního prostředí tedy nestojí proti sobě, ale požadavky ochrany životního prostředí musejí být začleněny do vymezení a provádění politiky hospodářské soutěže, zejména proto, aby se podpořil udržitelný rozvoj.
- 1.1 *Politika v oblasti státních podpor a energetická politika pro Evropu*
3. Evropská komise přijala nové pokyny Společenství ke státní podpoře na ochranu životního prostředí. Pokyny Společenství představují nástroj k provádění i) závěrů ze zasedání Evropské rady na jaře roku 2007, které vyzývaly k pokračování v činnostech zaměřených na rozvoj udržitelné integrované energetické politiky pro Evropu, a ii) „energetického akčního plánu“, jenž je součástí energetické politiky pro Evropu.

Evropská rada mimo jiné uvedla: „Vzhledem k tomu, že výroba a spotřeba energie jsou hlavními zdroji emisí skleníkových plynů, je ke splnění tohoto cíle nezbytný integrovaný přístup k politice v oblasti klimatu a energetiky. Integrace by mělo být dosaženo tak, aby se tyto politiky vzájemně podporovaly. Energetická politika pro Evropu bude s ohledem na výše uvedené skutečnosti, při plném respektování volby členských států, pokud jde o skladbu zdrojů energie, a jejich svrchovanosti nad primárními zdroji energie a v duchu solidarity mezi členskými státy, sledovat tyto tři cíle:

— lepší zabezpečení dodávek,

— zajištění konkurenceschopnosti evropských ekonomik a dostupnosti cenově přijatelné energie,

— podpora udržitelnosti životního prostředí a boj proti změně klimatu.“

Evropská rada rovněž podpořila komplexní akční plán pro energetiku pro období 2007–2009 a vyzvala Komisi, aby mimo jiné předložila návrh přezkumu pokynů Společenství ke státní podpoře na ochranu životního prostředí.

4. Státy ESVO zavedly mnoho opatření ke zvýšení ochrany životního prostředí. Začleňují se do Evropského systému obchodování s emisemi a mj. učinily pevné nezávislé závazky pro dosažení určitého snížení emisí skleníkových plynů podle Kjótského protokolu, kterého má být dosaženo do roku 2012. V rámci Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu dále probíhají jednání s cílem stanovit další cíle podle Kjótského protokolu.
- 1.2 *Politika státní podpory a ochrana životního prostředí*
5. Opatření státní podpory mohou být někdy účinným nástrojem k dosažení cílů společného zájmu, tím může docházet k nápravě selhání trhu, což zlepšuje fungování trhů a zvyšuje konkurenceschopnost. „Akční plán pro státní podpory – cílenější státní podpory a jejich nižší počet: plán pro reformu státní podpory v letech 2005–2009“⁽²⁾ objasňuje, že státní podpora může přispívat k cíli ochrany životního prostředí, což může představovat příležitost pro inovace, vytvářet nové trhy a prostřednictvím účinného využívání zdrojů a nových investičních příležitostí zvyšovat konkurenceschopnost. Jelikož pokyny Společenství k podpoře na ochranu životního prostředí vycházejí z „Akčního plánu pro státní podpory“, budou tyto úvahy Kontrolním úřadem zohledněny rovněž při posuzování slučitelnosti státní podpory s fungováním Dohody o EHP.

⁽¹⁾ Tyto pokyny odpovídají pokynům Společenství ke státní podpoře na ochranu životního prostředí, které byly přijaty dne 23. ledna 2008 (Úř. věst. C 82, 14.2.2008, s. 1).

⁽²⁾ KOM(2005) 107 v konečném znění.

Politickým základem stávajících pokynů je rovněž rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1600/2002/ES ze dne 22. července 2002 o šestém akčním programu Společenství pro životní prostředí⁽³⁾ (dále jen „šestý akční program pro životní prostředí“), začleněné do Dohody o EHP na základě čl. 3, bodu 7, písm. d Protokolu 31, kterým se stanovují prioritní oblasti pro opatření na ochranu životního prostředí⁽⁴⁾.

6. Primárním cílem kontroly státní podpory v oblasti ochrany životního prostředí je zajistit, aby opatření státní podpory přinesla vyšší úroveň ochrany životního prostředí, než by bylo dosaženo bez této podpory, a aby pozitivní účinky podpory převážily její negativní účinky související s narušením hospodářské soutěže, včetně zohlednění zásady „znečišťovatel platí“ vyplývající z článku 73 Smlouvy o ES.
7. Hospodářské činnosti mohou životní prostředí poškodit, a to v neposlední řadě právě znečištěním. V určitých případech, kdy nedochází k zásahu státu, se podniky mohou vyhnout tomu, aby nesly plné náklady za poškození životního prostředí způsobené jejich činnostmi. Výsledkem je selhání trhu, pokud jde účinné přerozdělování prostředků, neboť (negativní) vnější dopady výroby nejsou výrobcí zohledňovány, ale nese je celá společnost.
8. Podle zásady „znečišťovatel platí“ se lze s těmito negativními vnějšími faktory vypořádat tak, že znečišťovatel zaplatí za znečištění, které způsobil, což představuje úplnou internalizaci nákladů na životní prostředí znečišťovatelem. Účelem toho je zajistit, aby soukromé náklady (nesené podnikem) odrážely skutečné sociální náklady hospodářské činnosti. Úplné provádění zásady „znečišťovatel platí“ by proto vedlo k nápravě selhání trhu. Zásadu „znečišťovatel platí“ lze uplatňovat buď přijetím závazných norem v oblasti životního prostředí, nebo prostřednictvím tržně orientovaných nástrojů⁽⁵⁾. Některé tržně orientované nástroje mohou představovat poskytnutí státní podpory všem nebo některým podnikům, na něž se tyto nástroje uplatňují.
9. Přestože při uplatňování této zásady v současné době existují určitá omezení, neměl by tento nedostatek právní úpravy zabránit státům ESVO v tom, aby kladly požadavky na ochranu životního prostředí, které překračují úroveň požadavků Společenství⁽⁶⁾, a aby co možná nejvíce snížily záporné externí faktory.
10. Je možné, že státy ESVO budou chtít za účelem zvýšení úrovně ochrany životního prostředí využít státní podporu k vytváření pobídek na individuální úrovni (na úrovni podniku) tak, aby dosáhly úrovně ochrany životního prostředí, která bude vyšší, než stanoví normy Společenství, anebo zvýšit úroveň ochrany životního prostředí v případě, že příslušné normy Společenství neexistují. Mohou rovněž zavést vnitrostátní normy nebo ekologické zdanění na vyšší úrovni, než stanoví právní předpisy Společenství, anebo využít ekologické zdanění s cílem jednostranného zavedení zásady „znečišťovatel platí“ v případě, kdy příslušné právní předpisy Společenství neexistují.

V souladu s pokyny Společenství k podpoře na ochranu životního prostředí lze podporu pro podniky, které dosáhnou vyšší úrovně ochrany, než stanoví normy Společenství, prohlásit za slučitelnou se společným trhem za určitých podmínek. Obdobně může být podpora v podobě snížení harmonizovaných daní či osvobození od harmonizovaných daní na úrovni Společenství za určitých podmínek považována za slučitelnou se společným trhem. Určité právní předpisy, jimiž se zavádějí tyto normy Společenství, nemohou být začleněny do Dohody o EHP. Kromě toho nespádají právní předpisy Společenství o harmonizaci daní do působnosti Dohody o EHP. Nicméně s cílem zajistit jednotné uplatňování ustanovení o státní podpoře a rovných podmínkách hospodářské soutěže v celém evropském hospodářském prostoru (dále jen „EHP“), bude Kontrolní úřad při posuzování slučitelnosti podpory na ochranu životního prostředí s fungováním Dohody o EHP obecně uplatňovat stejná referenční kritéria, jaká jsou použita v pokynech Společenství, a zohlední konkrétní právní situaci ve státech ESVO. Z toho vyplývá, že stávající pokyny odkazují na příslušné normy Společenství a opatření Společenství týkající se harmonizace daně, pokud taková opatření byla přijata. Kontrolní úřad zdůrazňuje, že tyto odkazy na právní předpisy Společenství neznamenají, že státy ESVO jsou povinny dodržovat právní předpisy Společenství, pokud tyto předpisy nebyly provedeny v Dohodě o EHP⁽⁷⁾. Slouží pouze jako základ pro posouzení slučitelnosti opatření podpory s fungováním Dohody o EHP, pokud jde o čl. 61 odst. 3 Dohody.

11. Kontrolní úřad je toho názoru, že je třeba zrevidovat Pokyny ke státní podpoře na ochranu životního prostředí, aby byly splněny obdobné cíle, jako jsou cíle vyplývající z akčního plánu pro státní podporu, a to především pokud jde o zajištění cílenější státní podpory, lepší hospodářské analýzy a účinnějších postupů. Kontrolní úřad se navíc domnívá, že je třeba zohlednit vývoj v politice životního prostředí a v oblasti environmentálních technologií a upravit pravidla na základě zkušeností.

⁽³⁾ Úř. věst. L 242, 10.9.2002, s. 1.

⁽⁴⁾ Jedná se o tyto prioritní oblasti: změna klimatu, příroda a biologická rozmanitost, životní prostředí a lidské zdraví a přírodní zdroje a odpady. Tyto pokyny se nevztahují na oblast zdraví.

⁽⁵⁾ Viz Zelená kniha o tržních nástrojích pro účely v oblasti životního prostředí a v souvisejících politikách ze dne 28. března 2007, KOM(2007) 140 v konečném znění.

⁽⁶⁾ Pokud jsou tyto požadavky nebo normy začleněny do Dohody o EHP, stávají se normami EHP.

⁽⁷⁾ Např. směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny (Úř. věst. L 283, 31.10.2003, s. 51) *nebyla státy ESVO provedena*.

12. Kontrolní úřad použije tyto pokyny při posuzování podpory na ochranu životního prostředí, čímž zvýší právní jistotu a transparentnost svého rozhodování. Podpora na ochranu životního prostředí bude předně upravena na základě čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP. Tyto pokyny nahrazují pokyny ke státní podpoře na ochranu životního prostředí, které vstoupily v platnost v roce 2001 ⁽⁸⁾.
13. Pokyny se týkají dvou druhů posouzení: standardní posuzování opatření nedosahujících určité prahové hodnoty nebo podpory poskytnuté zařízením s produkční kapacitou nedosahující určité prahové hodnoty (kapitola 3) a podrobné posuzování opatření přesahujících danou prahovou hodnotu nebo podpory poskytnuté zařízením s produkční kapacitou přesahující danou prahovou hodnotou a také posuzování podpory poskytnuté novým zařízením vyrábějícím energii z obnovitelných zdrojů, kde výše podpory vychází z výpočtu ušetřených vnějších nákladů (kapitola 5).
14. Tyto pokyny se použijí na všechna opatření, která budou Kontrolnímu úřadu oznámena (ať již z důvodu, že se na opatření nevztahuje nařízení o blokové výjimce, nebo díky povinnosti vyplývající z nařízení o blokové výjimce podporu oznámit individuálně, nebo z důvodu, že se daný stát ESVO rozhodne oznámit opatření, která by v zásadě mohla být vyňata z nařízení o blokové výjimce), jakož i při posuzování všech neoznamovaných podpor po přijetí těchto pokynů.
- 1.3 *Ověření vyváženosti a jeho uplatňování na podporu na ochranu životního prostředí*
- 1.3.1 *Cílenější podpory a jejich nižší počet, ověření vyváženosti pro posouzení podpory*
15. Ve výše zmiňovaném Akčním plánu pro státní podpory Komise oznámila, že bude „v případě potřeby posilovat svůj ekonomický přístup k analýze státní podpory“.
16. Při hodnocení, zda lze opatření podpory považovat za slučitelné s fungováním Dohody o EHP, Kontrolní úřad zvažuje pozitivní dopad opatření podpory spočívající v dosažení cíle společného zájmu proti jeho potenciálně negativním vedlejším účinkům, jako například narušení obchodu a hospodářské soutěže. V Akčním plánu pro státní podpory bylo v návaznosti na současnou praxi toto hodnocení zformalizováno v podobě „ověření vyváženosti“ ⁽⁹⁾. Provádí se ve třech krocích: první dva kroky se týkají pozitivních a třetí negativních účinků státní podpory, a následně se zvažují pozitivní a negativní účinky. Ověření vyváženosti má tuto strukturu:
- 1) Je opatření podpory zaměřeno na dobře vymezený cíl společného zájmu? (například: růst, zaměstnanost, soudržnost, životní prostředí, energetická bezpečnost). V kontextu těchto pokynů je významným cílem společného zájmu ochrana životního prostředí.
 - 2) Je podpora dobře konstruována tak, aby zajistila splnění cíle společného zájmu, tj. řeší navrhovaná podpora selhání trhu nebo jiný cíl?
 - a) Je státní podpora vhodným nástrojem politiky?
 - b) Existuje zde motivační efekt, zejména mění podpora chování podniků?
 - c) Je opatření podpory přiměřené, tj. bylo by možno stejné změny chování dosáhnout s menší podporou?
 - 3) Je narušení hospodářské soutěže a účinek na obchod omezený, takže celkově převažují příznivé účinky?
17. Ověření vyváženosti se použije při navrhování pravidel státní podpory i při posuzování jednotlivých případů.
- 1.3.2 *Cíl společného zájmu upravený v pokynech*
18. V devátém bodě preambule k Dohodě o EHP se stanoví, že se státy ESVO zaměří na uchování, ochranu a zlepšování kvality životního prostředí a učiní udržitelný rozvoj jedním ze svých cílů. Prosazování ochrany životního prostředí proto představuje důležitý cíl společného zájmu. Dále je v čl. 73 odst. 2 Dohody o EHP zmíněna potřeba začlenit ochranu životního prostředí do dalších politik států ESVO a stanoveno, že politika ochrany životního prostředí má být založena na zásadách prevence znečišťování, činnostech odvracejících ohrožení u zdrojů ⁽¹⁰⁾ a zásadě „znečišťovatel platí“.
19. Tyto pokyny stanoví podmínky pro povolování státní podpory, aby se reagovalo na ta selhání trhu, která nevedou k optimální úrovni ochrany životního prostředí.

⁽⁸⁾ Viz poznámka pod čarou 1.

⁽⁹⁾ Viz Akční plán pro státní podpory, body 11 a 20, jak podrobněji uvádí sdělení o inovacích (KOM(2005) 436 v konečném znění ze dne 21.9.2005).

⁽¹⁰⁾ Může se jednat např. o činnosti jako vypouštění chemického znečištění do životního prostředí nebo fyzické pozměňování vodního prostředí, což vede k narušení ekosystémů nebo k negativnímu dopadu na stav vodních zdrojů.

20. Nejčastější selhání trhu v oblasti ochrany životního prostředí souvisí s negativními externími faktory. Podniky jednající ve svém vlastním zájmu nejsou při rozhodování o konkrétní výrobní technologii nebo o objemu výroby nijak podporovány v tom, aby zohledňovaly záporné externí faktory, které vznikají při výrobě. Jinými slovy jsou výrobní náklady, které nese podnik, nižší než náklady, které nese společnost. Podniky tak nejsou nijak motivovány k tomu, aby snižovaly míru znečišťování nebo přijímaly individuální opatření na ochranu životního prostředí.
21. Státy, které se musí s tímto selháním trhu vypořádat, většinou přijímají právní úpravu k tomu, aby zajistily přijetí odpovědnosti na záporné externí faktory vznikající při výrobě. Podniky způsobující znečištění pak musí na základě zavedení norem, zdanění, hospodářských nástrojů a dalších právních předpisů uhradit společnosti náklady za znečišťování v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“. Promítnutí těchto záporných externích faktorů do vlastních nákladů podniků negativně ovlivní příjmy těchto podniků. Vzhledem k tomu, že různá průmyslová odvětví a různé podniky nezpůsobují znečištění rovnoměrně, náklady na přijetí právní úpravy, která je příznivá pro životní prostředí, jsou rozdílné nejen mezi jednotlivými podniky, ale také mezi státy ESVO. Jednotlivé státy ESVO navíc různě vnímají potřebu zavádět náročné cíle v oblasti životního prostředí.
22. Vzhledem k chybějícím normám Společenství a tržně orientovaným nástrojům, které by zcela odrážely zásadu „znečišťovatel platí“ (selhání právních předpisů), se mohou státy ESVO jednostranně zasadit o uplatňování vyšší úrovně ochrany životního prostředí. Pro podniky působící na jejich území to však může znamenat vznik dodatečných nákladů. Z tohoto důvodu mohou státy ESVO vedle právní úpravy využívat i státní podporu jako kladnou pobídku určenou k dosažení vyšší úrovně ochrany životního prostředí. Mohou tak učinit dvěma způsoby:
- Kladnými individuálními pobídkami ke snížení znečištění a dalších negativních dopadů na životní prostředí: Státy ESVO mohou poskytovat kladné pobídky na individuální úrovni (na úrovni podniku), aby bylo dosaženo vyšší úrovně ochrany, než je úroveň upravená normami Společenství⁽¹⁾. Příjemce podpory v takovém případě sníží míru znečišťování, protože získává podporu na to, aby změnil své chování, a ne proto, že musí platit náklady za znečištění. Cílem takové státní podpory je přímo reagovat na selhání trhu související s negativními důsledky znečišťování.
 - Kladnými pobídkami určenými k zavedení vnitrostátní právní úpravy v oblasti životního prostředí, která je přísnější než normy Společenství: Státy ESVO mohou rovněž přijmout vnitrostátní právní úpravu, která je přísnější než normy Společenství. To však může v případě některých podniků vést ke vzniku dodatečných nákladů a může to ovlivnit jejich podmínky hospodářské soutěže. S ohledem na různou velikost podniků, jejich postavení na trhu, používané technologie a další specifika nemusí tyto náklady navíc představovat stejnou zátěž pro všechny podniky. V tomto případě je možné, že státní podpora bude zapotřebí k tomu, aby zmenšila zatížení nejvíce dotčených podniků, a státům ESVO tak umožnila přijmout vnitrostátní právní úpravu v oblasti životního prostředí, která je přísnější než normy Společenství.
- ### 1.3.3 Vhodný nástroj
23. Při zajištění vhodnější ochrany životního prostředí představuje důležitou úlohu zásah státu. Právní úprava a tržně orientované nástroje jsou nejdůležitějšími nástroji určenými k plnění cílů v oblasti ochrany životního prostředí. Mírné nástroje, jako například dobrovolné ekoznačky a šíření technologií příznivých pro životní prostředí, mohou mít rovněž významnou úlohu. I když však může být nalezeny optimální skladby politických nástrojů složitě, existence selhání trhu nebo politických cílů automaticky neodůvodňuje poskytnutí státní podpory.
24. Znečišťovatel by podle zásady „znečišťovatel platí“ měl zaplatit všechny náklady za jím způsobené znečištění, včetně nepřímých nákladů, které nese společnost. Z tohoto důvodu může být právní úprava v oblasti životního prostředí užitečným nástrojem ke zvýšení zátěže, kterou nese znečišťovatel. Dodržování zásady „znečišťovatel platí“ teoreticky zajišťuje, aby byla napravena selhání trhu související se zápornými externími faktory. Pokud by tedy byla plně uplatňována zásada „znečišťovatel platí“, nebylo by k dosažení výsledku, který by byl z tržního hlediska účinný, zapotřebí dalšího zásahu státu. Zásada „znečišťovatel platí“ i nadále představuje hlavní pravidlo a státní podpora je ve skutečnosti druhou nejlepší volbou. Využití státní podpory v souvislosti se zásadou „znečišťovatel platí“ by zbavilo znečišťovatele povinnosti uhradit náklady na znečištění, které způsobil. V těchto případech tedy státní podpora nemůže být vhodným nástrojem.
25. Zvláště kvůli nedostatečnému provádění zásady „znečišťovatel platí“ je však stávající úroveň ochrany životního prostředí často považována za neuspokojivou, a to z těchto důvodů:
- a) za prvé, je obtížné vymezit přesné náklady na znečišťování. Je technicky složité vypočítat zvláštní náklady společnosti pro všechny typy výroby a někdy může být rovněž neefektivní zohledňovat skutečnost, že jednotliví výrobci způsobují odlišnou úroveň znečištění, pokud jsou přidružené administrativní náklady příliš vysoké. Svoji úlohu rovněž hraje různá citlivost na změny ve spotřebitelských cenách (cenová pružnost).

⁽¹⁾ Jak bylo zmíněno výše, pokud jsou tyto požadavky nebo normy začleněny do Dohody o EHP, stávají se normami EHP.

Vyčíslení nákladů na znečištění se navíc může mezi jednotlivci i společnostmi lišit, a to v závislosti na společenské volbě týkající se například účinku stávajících politik na budoucí generace. Je navíc obtížné bez určité míry nejistoty vyjádřit některé náklady v penězích, jako například kratší předpokládanou délku života nebo poškození životního prostředí. Proto bude při výpočtech nákladů na znečištění vždy existovat určitá míra nejistoty;

b) za druhé, náhlé zvýšení ceny řady (průmyslových) výrobků za účelem internalizace nákladů na znečištění může představovat vnější šok a způsobit narušení hospodářství. Vlády se proto možná rozhodnou postupovat opatrně, pokud jde o zahrnutí úplné ceny znečištění do některých výrobních postupů.

26. V souvislosti s neuspokojivou úrovní ochrany životního prostředí může státní podpora, i když neřeší všechny výše uvedené problémy, podnikům poskytnout kladné pobídky, aby prováděly činnosti nebo realizovaly investice, které nejsou povinné a které by jinak nebyly společnostmi usilujícími o dosažení zisku prováděny. Kromě toho by státní podpora mohla být vhodným nástrojem, který by státům ESVO usnadnil přijetí přísnější vnitrostátní právní úpravy v oblasti životního prostředí, než jsou normy Společenství, a to tak, že se sníží zatížení podniků danou právní úpravou nejvíce dotčených, a tím bude umožněno přijetí uvedené právní úpravy.

1.3.4 Motivační účinek a nezbytnost podpory

27. Státní podpora na ochranu životního prostředí musí vést k tomu, že její příjemce změní své chování tak, aby byla úroveň ochrany životního prostředí vyšší než v případě, že by podpora nebyla poskytnuta. Ovšem investice do lepší ochrany životního prostředí mohou zároveň znamenat i vyšší příjmy⁽¹²⁾ nebo nižší náklady⁽¹³⁾, a tak být z ekonomického hlediska výhodné samy o sobě. Je proto nutné ověřit, zda by k dané investici nedošlo i bez poskytnutí státní podpory.

28. Cílem je se ujistit, že podnik by se bez poskytnutí podpory do stejné činnosti kvůli jejím skutečným výhodám nezapojil. Motivační účinek je zjištěn pomocí srovnávací analýzy, a to porovnáním míry zamýšlené aktivity s podporou a bez podpory. Klíčem k určení, zda státní podpora měla motivační účinek, je správné vymezení srovnávacího scénáře. Je to rovněž nezbytné pro výpočet nákladů na dodatečné investice nebo výrobu, které byly vynaloženy k dosažení vyšší míry ochrany životního prostředí.

29. Ke splnění závazných norem Společenství bude možná nutné provést další investice. Vzhledem k tomu, že by společnost musela tyto normy dodržet v každém případě, nelze státní podporu určenou na dosažení souladu s již platnými závaznými normami Společenství odůvodnit.

1.3.5 Přiměřenost podpory

30. Má se za to, že podpora je přiměřená, pouze pokud by s nižší podporou nemohlo být stejného výsledku dosaženo. Přiměřenost může rovněž záviset na stupni selektivity opatření.

31. Částku podpory je především třeba omezit na minimální hodnotu, která je nutná k dosažení požadované ochrany životního prostředí. Způsobitelné náklady na investiční podporu proto vycházejí z pojmu dodatečných (čistých) nákladů, kterých je třeba k dosažení cílů v oblasti životního prostředí. Toto pojetí znamená, že aby bylo možné stanovit částku podpory, je v zásadě třeba od dodatečných investičních nákladů odečíst veškeré ekonomické výhody, které tato investice podniku přinese.

32. Je ovšem obtížné plně zohlednit všechny ekonomické výhody, které další investice podniku přinese. Například metodika výpočtu způsobitelných nákladů uvedených v bodech 80 až 84 počítá s provozními výhodami pouze v určitém počátečním období po uskutečnění investice. Podobně se v této souvislosti nepočítá ani s určitými druhy výhod, které nelze vždy snadno změřit – jako je tzv. „zelená image“ podpořená investicemi do životního prostředí. Kontrolní úřad se proto domnívá, že aby byla podpora přiměřená, musí být částka podpory nižší než způsobitelné náklady na danou investici – viz příloha. Podpora může dosáhnout výše 100 % způsobitelných investičních nákladů pouze v případě, že je poskytnuta na základě skutečně konkurenčního nabídkového řízení s jasnými, transparentními a nediskriminačními podmínkami účinně zajišťujícími, že částka podpory bude pouze taková, aby pokryla minimální požadavky nezbytné k dosažení cíle ochrany životního prostředí. Za těchto okolností totiž lze předpokládat, že příslušné nabídky zohledňují veškeré možné výhody takové další investice.

⁽¹²⁾ Výroba šetrnější k životnímu prostředí může přinést například více možností recyklace odpadu, a tím vytvořit dodatečné zisky. Je také možné zvýšit cenu nebo prodeje výrobků, které jsou považovány za šetrné k životnímu prostředí, a tím zvýšit jejich atraktivitu pro spotřebitele.

⁽¹³⁾ Výroba šetrnější k životnímu prostředí může přispět zejména ke snížené spotřebě energie a vstupních materiálů.

33. V případě některých opatření navíc nelze při výpočtu částky podpory vycházet z dodatečných nákladů; to je případ podpory ve formě osvobození od daní nebo daňových úlev v oblasti životního prostředí a podpory ve formě systémů obchodování s povolenkami. Přiměřenost je v těchto případech třeba zajistit prostřednictvím podmínek a kritérií pro poskytnutí osvobození od daně nebo daňových úlev, které zabezpečí, že příjemce nezíská nadměrné výhody a že selektivita opatření bude omezena na úplné minimum.
34. Relativní náklady na ochranu životního prostředí posuzované na základě rozsahu činnosti jsou často vyšší pro malé a střední podniky. Schopnost malých a středních podniků nést tyto náklady navíc často omezují nedostatky kapitálového trhu. Z tohoto důvodu a s ohledem na menší riziko vážného narušení hospodářské soutěže v případě, kdy jsou příjemci malé a střední podniky, lze ve prospěch těchto podniků u některých druhů podpory odůvodnit přiznání bonusu.
35. Státy ESVO se navíc vyzývají, aby při dosahování ekologických přínosů zajistily nákladovou efektivnost tím, že si například vyberou opatření, u nichž dojde ke značné úspoře vnějších nákladů v porovnání s částkou podpory. Vzhledem k tomu, že však neexistuje přímá vazba mezi uspořené vnějšími náklady a náklady, které podnik nese, je možné uspořené vnější náklady použít pouze ve výjimečných případech jako základ pro stanovení částek státní podpory. Aby se podniku v běžných případech poskytla dostatečná pobídka ke změně jeho jednání, musí být částka podpory přímo vázána na náklady, které podnik nese.
- 1.3.6 Negativní účinky podpory na ochranu životního prostředí musí být omezeny tak, aby celkový výsledek byl pozitivní
36. Pokud jsou opatření státní podpory v oblasti životního prostředí dobře cílená tak, aby pouze představovala protíváhu skutečných dodatečných nákladů souvisejících s vyšší úrovní ochrany životního prostředí, je riziko, že podpora nežádoucím způsobem naruší hospodářskou soutěž, za normálních okolností spíše omezené. Z těchto důvodů je proto zásadní, aby byla opatření státní podpory v oblasti životního prostředí dobře cílená. Pokud státní podpora není k tomu, aby se dosáhlo požadovaného cíle, nezbytná nebo přiměřená, naruší se hospodářská soutěž. Konkrétně se může jednat o případ, kdy podpora vede k
- zachování činnosti neefektivních firem;
 - narušení dynamických pobídek či vypuzení;
 - vytvoření tržní síly nebo vylučujících praktik;
 - umělým změnám tržního toku nebo umístění výroby.
37. V některých případech je cílem opatření zásah do fungování trhu s úmyslem zvýhodnit, k všeobecnému prospěchu životního prostředí, určitý typ výroby šetrné k životnímu prostředí na úkor jiné, produkující větší znečištění. V důsledku takových opatření budou příslušní výrobci produktů šetrných k životnímu prostředí schopni dosáhnout lepšího postavení na trhu než jejich konkurenti nabízející výrobky, které jsou k životnímu prostředí méně šetrné. V takových případech bude Kontrolní úřad při posuzování negativního dopadu opatření na podniky nedostávající podporu – konkrétně vlivu na jejich postavení na trhu a tím i na jejich zisky – brát v úvahu celkový vliv daného opatření na životní prostředí. Čím nižší je očekávaný účinek daného opatření na životní prostředí, tím důležitější je ověření jeho účinku na podíly na trhu a na zisk konkurenčních výrobců.
- 1.4 *Provedení ověřování vyváženosti: právní domněnky a potřeba podrobnějšího posouzení*
38. Aniž by byly dotčeny články 4 až 7 části II protokolu 3 Dohody mezi státy ESVO o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora (dále jen „Dohoda o Kontrolním úřadu a Soudním dvorem“), právní domněnky uplatňované Kontrolním úřadem ESVO se liší podle druhu oznámeného opatření státní podpory.
39. Kontrolní úřad v kapitole 3 těchto pokynů uvedl řadu opatření, v jejichž případě se předem domnívá, že státní podpora bude reagovat na selhání trhu omezující ochranu životního prostředí nebolepší úroveň ochrany životního prostředí. Kontrolní úřad dále stanovuje řadu podmínek a parametrů, které mají zajistit, aby státní podpora měla skutečně motivační účinek, byla vyvážená a aby její negativní dopad na hospodářskou soutěž a obchod byl jen omezený. Kapitola 3 proto obsahuje parametry týkající se podporované činnosti, míry podpor a podmínek slučitelnosti.
40. Pokud však jde o částky podpory přesahující určité prahové hodnoty, jakož i o některé specifické situace, je vzhledem k vyššímu riziku narušení hospodářské soutěže a obchodu třeba provést další kontrolu. Tato dodatečná kontrola bude běžně představovat další a podrobnější faktickou analýzu opatření provedenou podle kapitoly 5. Tato opatření budou prohlášena za slučitelná v případě, že z ověření vyváženosti provedeného podle kapitoly 5 vyplýne celkově pozitivní hodnocení. V souvislosti s touto analýzou se bude předpokládat, že kritéria slučitelnosti nejsou na počátku splněna. Osvobození od ekologické daně a daňové úlevy budou pouze předmětem posouzení podle kapitoly 4 ⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁴⁾ Podpora poskytnutá ve formě daňové podpory podle kapitoly 3 bude předmětem důkladného posouzení, budou-li překročeny prahové hodnoty stanové v kapitole 5.

41. Na základě podrobného posouzení může Kontrolní úřad podporu schválit, může prohlásit, že je neslučitelná s fungováním Dohody o EHP, nebo může rozhodnutí o slučitelnosti podpory vázat na splnění určitých podmínek.
- 1.5 *Důvody pro přijetí specifických opatření, na něž se vztahují tyto pokyny*
42. Kontrolní úřad identifikoval řadu opatření, u nichž může být státní podpora za specifických podmínek slučitelná s čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP.
- 1.5.1 *Podpora pro podniky, které se řídí přísnějšími normami, než jsou normy Společenství, nebo které zvyšují úroveň ochrany životního prostředí v případě, že norma Společenství neexistuje*
43. Tento druh podpory poskytuje podnikům individuální pobídky k tomu, aby dosáhly vyšší úrovně ochrany životního prostředí. Za obvyklé situace nemá podnik motivaci k tomu, aby dodržoval přísnější normy, než jsou závazné normy, pokud náklady na takový postup převyšují výhody, které podnik získává. V těchto případech lze poskytnout státní podporu k tomu, aby se pro podnik vytvořila pobídka zlepšovat ochranu životního prostředí. V souladu s cílem Společenství podporovat ekologické inovace lze příznivěji zacházet s projekty ekologických inovací, které reagují na dvojí selhání trhu související s vyšším rizikem inovací a environmentálním aspektem projektu. Cílem podpory určené pro ekologické inovace je tedy zrychlit rozšiřování ekologických inovací na trhu.
- 1.5.2 *Podpora na získání nových dopravních prostředků, které splňují přísnější normy, než jsou normy Společenství týkající se ochrany životního prostředí, nebo které zvýší úroveň ochrany životního prostředí v případě, že norma Společenství neexistuje*
44. Doprava se významně podílí na celkových emisích skleníkových plynů (přibližně 30 %), jakož i na místním znečištění prachem, částicemi a látkami NO_x a SO_x. Je proto třeba podporovat čisté způsoby dopravy, aby se bojovalo proti globálním změnám klimatu a aby se snižovalo místní znečištění, zejména ve městech. V této souvislosti je zejména zapotřebí posílit nákup vozidel, která méně zatěžují životní prostředí (včetně čistých lodí).
- 1.5.3 *Podpora na včasné přizpůsobení se budoucím normám Společenství*
45. Tyto pokyny nepovolují podporu, která má podnikům pomoci dosáhnout souladu s platnými normami Společenství, protože taková podpora by nevedla k vyšší úrovni ochrany životního prostředí. Státní podpora však může zajistit podstatně rychlejší provádění nově přijatých norem Společenství, které zatím nevstoupily v platnost, čímž přispívá k rychlejšímu snižování znečištění, než by tomu bylo bez poskytnutí podpory. Státní podpora v takových případech může představovat individuální pobídky pro podniky, které vyváží účinky záporných externích faktorů souvisejících se znečišťováním.
- 1.5.4 *Podpora na environmentální studie*
46. Podpora podnikům pro studie zaměřené na investice k dosažení vyšší úrovně ochrany životního prostředí, než je úroveň zajištěná normami Společenství, nebo ke zvýšení úrovně ochrany životního prostředí v případě, že norma Společenství neexistuje, a pro studie zaměřené na úsporu energií a výrobu energie z obnovitelných zdrojů reaguje na selhání trhu související s nevyvážeností informací. Podniky často podceňují možnosti a výhody spojené s úsporou energií a s energií z obnovitelných zdrojů, což vede k nedostatečným investicím.
- 1.5.5 *Podpora na úsporu energie*
47. Tento druh podpory reaguje na selhání trhu související se zápornými externími faktory tím, že vytváří individuální pobídky ke splnění ekologických cílů v oblasti úspory energie a v oblasti snižování emisí skleníkových plynů. Poskytnutí státní podpory může být vhodné v případech, kdy povinnost realizovat investice vedoucí k úspoře energie nevyplývá z použitelných norem Společenství, a v případech, kdy tyto investice nejsou ziskové, tj. náklady na úsporu energie převyšují následnou vlastní hospodářskou výhodu. V případě malých a středních podniků může být zapotřebí vyšší podpory, aby se vzala v úvahu skutečnost, že tyto podniky často podceňují dlouhodobé výhody spojené s úsporou energie, což u nich vede k nižším investicím do opatření pro úsporu energie.
- 1.5.6 *Podpora na obnovitelné zdroje energie*
48. Tento druh podpory reaguje na selhání trhu související se zápornými externími faktory tím, že vytváří individuální pobídku ke zvýšení podílu obnovitelných zdrojů energie na celkové výrobě energie. Očekává se, že větší využití obnovitelných zdrojů energie bude hrát významnou úlohu při plnění cílů, které se týkají snižování emisí skleníkových plynů. Státní podpora může být odůvodněna, pokud jsou náklady na výrobu energie z obnovitelných zdrojů vyšší než náklady na výrobu ze zdrojů méně šetrných k životnímu prostředí a pokud pro jednotlivé podniky neexistuje žádná závazná norma Společenství týkající se podílu energie z obnovitelných zdrojů. Vysoké náklady na výrobu některých druhů energie z obnovitelných zdrojů neumožňují, aby příslušné

podniky uplatňovaly na trhu konkurenceschopné ceny, a tím pro obnovitelné zdroje energie vytváří překážku vstupu na trh. Díky technologickému rozvoji v oblasti obnovitelných zdrojů energie a díky postupně se zvyšující internalizaci externích environmentálních faktorů (vyplývajících například ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/1/ES ze dne 15. ledna 2008 o integrované prevenci a omezení znečištění⁽¹⁵⁾), právních předpisů o kvalitě ovzduší a systému obchodování s emisemi) se však rozdíl ve výši nákladů během posledních let postupně snižuje a potřeba poskytovat podporu se omezuje.

49. Podpora biopaliv⁽¹⁶⁾ by dále měla být udržitelným způsobem přínosná jak pro zajištění dodávek, tak pro politiku v oblasti změny klimatu. Státní podpora proto může představovat vhodný nástroj pro využití energie z obnovitelných zdrojů pouze v případě, kdy jsou přínos a udržitelnost zřejmé. Především pak nebudou považována za způsobilá pro státní podporu biopaliva, která nespĺňují podmínku udržitelnosti stanovenou v článku 15 návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o podpoře užívání energie z obnovitelných zdrojů⁽¹⁷⁾. Při vytváření programů podpory mohou státy ESVO podpořit k využívání biopaliv přinášejících dodatečné výhody – včetně výhody diverzifikace, kterou nabízejí biopaliva vyrobená z odpadů, reziduí, celulózy a lignocelulózy – tím, že patřičně zohlední rozdílné náklady na výrobu energie z tradičních biopaliv na jedné straně, a z biopaliv přinášejících dodatečné výhody na straně druhé.
50. Pokud jde o vodní elektrárny, je třeba upozornit na to, že jejich vliv na životní prostředí může být dvojitý. Zcela určitě jsou potenciálem, co se týče nízkých emisí skleníkových plynů. Mohou proto být důležitou součástí celkové skladby zdrojů energie. Na druhé straně mají tato zařízení nepříznivý vliv například na vodní systémy a biologickou rozmanitost⁽¹⁸⁾.
- 1.5.7 Podpora na kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie a podpora na dálkové vytápění
51. Tyto druhy podpory reagují na selhání trhu související se zápornými externími faktory tím, že vytvářejí individuální pobídky ke splnění cílů v oblasti životního prostředí, pokud jde úspory energie. Kombinovaná výroba tepla a elektrické energie je neúčinnější způsob výroby tepla a elektrické energie zároveň. Při společné výrobě tepla a elektrické energie se méně plyná energii. Význam kombinované výroby tepla a elektrické energie pro strategii EU v oblasti energie byl zdůrazněn přijetím směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/8/ES ze dne 11. února 2004 o podpoře kombinované výroby tepla a elektřiny založené na poptávce po užitečném teple na vnitřním trhu s energií a o změně směrnice 92/42/EHS⁽¹⁹⁾. Lze se rovněž odvolávat na kapitulu o kombinované výrobě tepla a elektřiny v Akčním plánu Evropské komise pro energetickou účinnost: využití možnosti⁽²⁰⁾. Tento dokument poukazuje na potenciál, který má odpadní teplo pocházející například z průmyslu nebo z veřejných síťových služeb při užitečném využití, například u dálkového vytápění. Dálkové vytápění může být navíc energeticky účinnější než individuální vytápění a může znamenat značné zlepšení kvality ovzduší ve městech. Proto za předpokladu, že se prokáže, že dálkové vytápění je při kombinované výrobě a distribuci tepla méně znečišťující a více energeticky účinné, ale dražší než individuální vytápění, lze poskytnout státní podporu s cílem vytvořit pobídky určené k dosažení cílů v oblasti životního prostředí. Stejně, jako tomu je v případě energie z obnovitelných zdrojů, však lze očekávat, že postupná internalizace externích environmentálních faktorů v nákladech na jiné technologie sníží potřebu podpory tím, že přinese postupné přibližování těchto nákladů a nákladů na kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie a na dálkové vytápění.
- 1.5.8 Podpora na nakládání s odpady
52. Cílem tohoto druhu podpory je poskytnutí individuálních pobídek určených k dosažení cílů v oblasti životního prostředí, které souvisejí s nakládáním s odpady⁽²¹⁾. Šestý akční program pro životní prostředí⁽²²⁾ označuje prevenci vzniku odpadů a nakládání s odpady jako jednu ze čtyř hlavních priorit. Primárním cílem je oddělit tvorbu odpadu z hospodářské činnosti tak, aby růst EU nevedl k čím dál většímu vzniku odpadů. V této souvislosti lze původci odpadu (podle oddílu 3.1.1), jakož i podnikům, které nakládají s odpady pocházejícími od jiných podniků nebo je recyklují (podle oddílu 3.1.9), poskytnout státní podporu. Je však třeba zajistit kladný účinek na životní prostředí, nesmí se obcházet zásada „znečišťovatel platí“ a nesmí být narušeno běžné fungování trhů s druhotnými surovinami.
- 1.5.9 Podpora na sanaci kontaminovaných lokalit
53. Tento druh podpory je určen k vytvoření individuálních pobídek, které mají vyvážit dopad záporných externích faktorů v případech, kdy nelze identifikovat znečišťovatele a přimět ho k zaplacení za nápravu ekologických škod, které způsobil. Státní podpora může být v těchto případech odůvodněna, pokud náklady na nápravu převyšují následně zvýšení hodnoty dané lokality.

⁽¹⁵⁾ Úř. věst. L 24, 29.1.2008, s. 8. Tato směrnice je kodifikací směrnice Rady 96/61/ES ze dne 24. září 1996, která je začleněna do Dohody o EHP v bodě 1 písm. f) přílohy XX.

⁽¹⁶⁾ Viz Hodnotící zpráva o dosaženém pokroku v oblasti biopaliv KOM(2006) 845 v konečném znění, vydaná Evropskou komisí.

⁽¹⁷⁾ KOM(2008) 19 v konečném znění. Kontrolní úřad bude uplatňovat kritéria udržitelnosti v konečném znění bezprostředně po přijetí této směrnice Evropským parlamentem a Radou.

⁽¹⁸⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1). Směrnice naposledy pozměněná rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 2455/2001/ES (Úř. věst. L 331, 15.12.2001, s. 1). Zvláště čl. 4 odst. 7 vymezuje kritéria týkající se povolení k novým úpravám vodních útvarů. Směrnice 2000/60/ES a rozhodnutí č. 2455/2001/ES jsou začleněny do Dohody o EHP v bodě 13 písm. c) a a) přílohy XX.

⁽¹⁹⁾ Úř. věst. L 52, 21.2.2004, s. 50, začleněná do Dohody o EHP v bodě 24 přílohy IV.

⁽²⁰⁾ KOM(2006) 545 v konečném znění.

⁽²¹⁾ Nakládání s odpady zahrnuje opětovné využití, recyklaci a využití.

⁽²²⁾ Šestý akční program pro životní prostředí je začleněn do Dohody o EHP prostřednictvím protokolu 31, čl. 3 bodu 7 písm. d).

1.5.10 Podpora na přemístění podniků

54. Tento druh investiční podpory je určen k vytvoření individuálních pobídek, které mají snížit záporné externí faktory tím, že se přemístí nejvíce znečišťující podniky do oblastí, kde toto znečištění nebude mít tak škodlivý dopad, čímž se sníží vnější náklady. Tyto pokyny v souladu se zásadou obezřetnosti zavádějí možnost poskytnout státní podporu na přemístění *vysoce rizikových zařízení* podle směrnice Rady č. 96/82/ES ze dne 9. prosince 1996 o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek ⁽²³⁾ (dále jen „směrnice Seveso II“) ⁽²⁴⁾. Havárie, k nimž došlo v minulosti, ukázaly, že umístění zařízení, na něž se vztahuje směrnice Seveso II, má zásadní význam pro prevenci havárií i omezení jejich následků pro obyvatelstvo a životní prostředí. Státní podpora proto může být odůvodněna, pokud k přemístění dojde z důvodů týkajících se životního prostředí. Aby se zajistilo, že podpora se neposkytne na přemístění z jiných důvodů, vyžaduje se, aby příslušný veřejný orgán přijal správní nebo soudní rozhodnutí o přemístění podniku nebo aby příslušný veřejný orgán a daný podnik dospěly k dohodě o přemístění podniku. Způsobitelné náklady se musí zohlednit tak, aby odrážely jakoukoli výhodu, kterou podnik na základě přemístění mohl získat.

1.5.11 Podpora obsažená v systémech obchodování s povolenkami

55. Systémy obchodování s povolenkami mohou zahrnovat státní podporu různým způsobem, například pokud jsou povolení a povolenky poskytovány státy ESVO za cenu nižší než jejich tržní hodnota a toto jednání lze přičítat státům ESVO. Tento druh podpory lze využít na záporné externí faktory tím, že se umožní zavedení tržních nástrojů se zaměřením na ekologické cíle. Pokud bude celková částka povolení, kterou členský stát poskytuje, nižší než celková částka předpokládaných potřeb podniků, bude celkový účinek na úroveň ochrany životního prostředí pozitivní. Co se týče individuální úrovně jednotlivých podniků, pokud povolenky, které byly podniku poskytnuty, nezahrnují celkovou částku jeho předpokládaných potřeb, tento podnik musí buď snížit míru znečištění, čímž přispěje ke zlepšení úrovně ochrany životního prostředí, nebo na trhu dokoupit další povolenky, čímž poskytne náhradu za znečištění, které způsobil. Aby se omezilo narušení hospodářské soutěže, nelze odůvodnit přidělení povolenek nad rámec potřeb a je třeba přijmout předpisy k zamezení vzniku neodůvodněných překážek vstupu na trh.
56. Při posuzování případů vzniklých v období obchodování, jež končí 31. prosince 2012, použije Kontrolní úřad kritéria uvedená v bodě 55. V případech vzniklých v období obchodování po tomto datu Kontrolní úřad posoudí opatření podle jejich nezbytnosti a přiměřenosti.

1.5.12 Podpora ve formě snížení ekologických daní nebo osvobození od ekologických daní

57. Snížení ekologické daně či osvobození od ní týkající se některých odvětví nebo kategorií podniků mohou zajistit možnost přijetí vyšších daní pro jiné podniky, což povede k celkovému zlepšení internalizace nákladů a vytvoření dalších pobídek na zlepšení ochrany životního prostředí. Tento druh podpory může být nezbytný pro nepřímou reakci na záporné externí faktory tím, že se usnadní zavedení nebo zachování relativně vysokého vnitrostátního ekologického zdanění. Aby byla podpora slučitelná, musí se prokázat, že osvobození od daně či snížení daně je nezbytné pro všechny zvažované kategorie příjemců a že jsou co do rozsahu přiměřené. Předpokládá se, že se jedná o případy, kdy příjemci platí alespoň minimální úroveň zdanění Společenství stanovou odpovídající směrnici, pokud tato existuje ⁽²⁵⁾. V opačném případě bude nezbytnost podpory záviset na tom, v jakém rozsahu se vnitrostátní daň projeví na výrobních nákladech a na možnosti převést daň na spotřebitele a snížit ziskové rozpětí. Přiměřenost bude záviset na tom, do jaké míry mohou příjemci dále snižovat svou spotřebu či emise, jakou částku odvádějí formou vnitrostátní daně nebo v jaké míře jsou zavázáni environmentálními dohodami ke snižování znečištění ⁽²⁶⁾.

2. Oblast působnosti a definice

2.1 Působnost uplatňování pokynů

58. Tyto pokyny se vztahují na státní podporu na ochranu životního prostředí. Budou se používat v souladu s ostatními politikami EHP týkajícími se státní podpory, dalšími ustanoveními Dohody o EHP a právními předpisy přijatými na základě Dohody o EHP. Tyto pokyny budou rovněž odkazovat na právní předpisy, které nejsou začleněny do Dohody o EHP ⁽²⁷⁾.
59. Tyto pokyny se vztahují na podporu ⁽²⁸⁾ prosazující ochranu životního prostředí ve všech odvětvích upravených Dohodou o EHP. Rovněž se vztahují na ta odvětví, na něž se vztahují zvláštní pravidla EHP o státní podpoře (zpracování oceli, stavba lodí, motorová vozidla, syntetická vlákna, doprava a uhlí), pokud z těchto zvláštních pravidel nevyplývá opak.

⁽²³⁾ Úř. věst. L 10, 14.1.1997, s. 13.

⁽²⁴⁾ Směrnice byla začleněna do Dohody o EHP v bodě 23 písm. a) přílohy XX.

⁽²⁵⁾ Viz bod 10 výše.

⁽²⁶⁾ V souvislosti s revizí směrnice 2003/96/ES může Komise postup zvolený pro tento typ podpor přezkoumat.

⁽²⁷⁾ Viz bod 10 výše.

⁽²⁸⁾ Tyto pokyny neřeší pojem státní podpory, který vyplývá z čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP a z judikatury Soudu ESVO a Soudního dvora Evropských společenství.

60. Tyto pokyny se nevztahují na návrhy a výrobu produktů šetrných k životnímu prostředí, strojů nebo dopravních prostředků, které mohou být provozovány za využití menšího množství přírodních zdrojů, ani na opatření přijatá v rámci závodů nebo jiných výrobních jednotek s cílem zlepšit bezpečnost nebo hygienu.
61. Obchod se zemědělskými produkty, rybami a dalšími mořskými produkty ve velké míře nespádá do oblasti působnosti Dohody o EHP⁽²⁹⁾. Vzhledem k tomu, že Kontrolní úřad nemá pravomoc přezkoumávat opatření podpory na ochranu životního prostředí, jež na tomto základě nespádají do působnosti Dohody o EHP, nebudou se na ně vztahovat ani tyto pokyny.
62. Tyto pokyny se nevztahují na financování opatření na ochranu životního prostředí, která se týkají dopravní infrastruktury v oblasti letecké, silniční a železniční dopravy, vnitrozemských vodních cest a námořní dopravy, včetně jakéhokoli projektu ve společném zájmu tak, jak jsou vymezeny v rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1692/96/ES o hlavních směrech Společenství pro rozvoj transevropské dopravní sítě⁽³⁰⁾.
63. Na státní podporu na výzkum, vývoj a inovace v oblasti životního prostředí se uplatňují pravidla vyplývající z pokynů Kontrolního úřadu pro státní podporu na výzkum, vývoj a inovace⁽³¹⁾. Tyto pokyny se však vztahují na šíření ekologických inovací na trhu (získání majetku v oblasti ekologických inovací).
64. Charakteristické znaky podpory na vzdělávání v oblasti životního prostředí neodůvodňují jiná samostatná pravidla, než jsou pravidla týkající se podpor na vzdělávání obecně, a proto bude Kontrolní úřad tuto podporu posuzovat v souladu s nařízením Komise (ES) č. 68/2001 ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podporu na vzdělávání⁽³²⁾.
65. Pokud jde o pomoc malým a středním podnikům v jejich snaze o zlepšení ochrany životního prostředí, hrají důležitou roli konzultační služby. Mohou být použity především při provádění ekologických auditů nebo při vyhodnocování hospodářského přínosu ekologické investice pro podnik, a dát tudíž malým a středním podnikům podnět k provedení investice podporující ochranu životního prostředí. Podpora určená malým a středním podnikům na poradenské a konzultační služby v oblasti životního prostředí může být poskytnuta podle nařízení Komise (ES) č. 70/2001 ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory malým a středním podnikům⁽³³⁾.
66. Tyto pokyny se nevztahují na uvízlé náklady vymezené v pokynech pro státní podporu o metodice pro analýzu státní podpory v souvislosti s uvízlými náklady⁽³⁴⁾.
67. V rozsahu, v jakém se nepoužijí ustanovení týkající se úspory energie uvedené v oddíle 3.1.5, nepoužijí se tyto pokyny na státní podpory na investice do infrastruktury týkající se dálkového vytápění, které budou posuzovány podle čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP.
68. V některých státech ESVO mohou společnosti podléhat ekologickým daním a současně se účastnit režimů obchodovatelných povolenek. Kontrolní úřad v těchto situacích dosud nemá dostatek zkušeností s posuzováním slučitelnosti snižování ekologických daní. Z tohoto důvodu je příliš brzy na to, aby Kontrolní úřad mohl v této souvislosti vydávat obecné pokyny. Místo toho bude posouzení těchto případů v rozsahu, v jakém představují státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP, prováděno na základě čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP.
69. Některé prostředky, kterými mají státy ESVO v úmyslu podpořit elektrárny na fosilní paliva nebo jiná průmyslová zařízení vybavená pro zachycování, dopravu a uchovávání CO₂ nebo jednotlivé prvky řetězce zachycování a uchovávání uhlíku, by mohly představovat státní podporu, ale vzhledem k nedostatku zkušeností je příliš brzy na přijetí pokynů, které by takovou podporu povolovaly. Je třeba zohlednit strategický význam těchto technologií pro EHP, pokud jde o energetickou bezpečnost a snižování emisí skleníkových plynů. Rovněž lze poukázat na dlouhodobý cíl Společenství omezit změnu klimatu na 2 °C oproti úrovni před průmyslovou revolucí a podporu Komise určenou na stavbu ukázkových elektráren v průmyslovém měřítku do roku 2015⁽³⁵⁾ za předpokladu, že budou šetrné k životnímu prostředí a budou přispívat k jeho ochraně. Na tomto základě bude

⁽²⁹⁾ Viz čl. 8 odst. 3 Dohody o EHP.

⁽³⁰⁾ Úř. věst. L 228, 9.9.1996, s. 1, začleněná do Dohody o EHP v příloze XIII.

⁽³¹⁾ Procesní a hmotná pravidla v oblasti státní podpory – Pravidla pro uplatňování a výklad článků 61 a 62 Dohody o EHP a článku 1 části I protokolu 3 k Dohodě o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru, která byla přijata a vydána Kontrolním úřadem dne 19. ledna 1994, zveřejněná v Úř. věst. L 231, 3.9.1994, s. 1, a dodatku EHP č. 32, 3.9.1994, s. 1 („Pokyny pro státní podporu“). Část pokynů pro státní podporu, která se zabývá podporou na výzkum, vývoj a inovace, dosud nebyla zveřejněna, je však dostupná na internetových stránkách Kontrolního úřadu: www.eftasurv.int

⁽³²⁾ Úř. věst. L 10, 13.1.2001, s. 20, začleněná do Dohody o EHP v příloze XV. Jakmile bude přijato nové nařízení o blokových výjimkách zahrnující podpory na vzdělávání, použije se nové nařízení.

⁽³³⁾ Úř. věst. L 10, 13.1.2001, s. 33, začleněná do Dohody o EHP v příloze XV. Jakmile bude přijato nové nařízení o blokových výjimkách zahrnující podpory malým a středním podnikům, použije se nové nařízení.

⁽³⁴⁾ Úř. věst. L 139, 25.5.2006, Dodatek EHP č. 25, 25.5.2006.

⁽³⁵⁾ Viz návrh Komise na směrnici Evropského parlamentu a Rady o geologickém skladování oxidu uhličitého KOM(2008) 18 v konečném znění.

Kontrolní úřad zaujímat obecně kladný postoj k státním podporám na tyto projekty. Projekty lze posuzovat podle čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP nebo mohou být způsobilé jako významné projekty společného evropského zájmu za podmínek podle čl. 61 odst. 3 písm. b) Dohody a bodu 149 těchto pokynů.

2.2 Definice

70. Pro účely těchto pokynů se rozumí:

- 1) „ochranou životního prostředí“ jakákoli činnost, kterou příjemce podpory sám provádí, určená k ozdravení okolí nebo přírodních zdrojů, zamezení nebo snížení rizika jejich poškození nebo k podpoře účinnějšího využívání těchto zdrojů, včetně opatření na úsporu energie a využívání obnovitelných zdrojů energie⁽³⁶⁾;
- 2) „opatřeními na úsporu energie“ jakákoli činnost umožňující, aby podniky snížily množství energie využívané zejména v rámci výrobního cyklu;
- 3) „normou Společenství“ se rozumí:
 - i) povinná norma Společenství stanovující úroveň, jichž mají jednotlivé podniky dosáhnout v souvislosti se životním prostředím⁽³⁷⁾, nebo
 - ii) povinnost podle směrnice 2008/1/ES⁽³⁸⁾ týkající se využívání nejlepších dostupných technik, jak je uvedeno v nejnovějších příslušných informacích zveřejněných Komisí podle čl. 17 odst. 2 uvedené směrnice;
- 4) „ekologickou inovací“ veškeré inovační činnosti, jejichž výsledkem nebo cílem je podstatně zdokonalit ochranu životního prostředí. Ekologická inovace zahrnuje nové výrobní postupy, nové výrobky nebo služby a nový způsob řízení nebo nové obchodní postupy, jejichž používání nebo provádění pravděpodobně zamezí vzniku rizik ohrožujících životní prostředí, vzniku znečištění nebo jiných negativních dopadů využívaných zdrojů nebo tato rizika podstatně sníží, a to v rámci životního cyklu souvisejících činností.

Za inovace se nepovažují

- i) menší změny nebo zlepšení,
 - ii) zvýšení výrobní kapacity nebo kapacity k poskytování služeb přidáním výrobních nebo logistických systémů, které jsou velmi podobné již používaným systémům,
 - iii) změny obchodních praktik, organizace pracoviště nebo vnějších vztahů, jež jsou založeny na způsobech organizace, které jsou již v podniku používány,
 - iv) změny ve strategii řízení,
 - v) fúze a akvizice,
 - vi) upuštění od používání určitého postupu,
 - vii) prostá obnova nebo rozšíření kapitálu,
 - viii) změny plynoucí výlučně ze změn cen činitelů, úprav, pravidelných sezónních nebo jiných cyklických změn,
 - ix) obchodování s novými nebo podstatně zdokonalenými výrobky.
- 5) „obnovitelnými zdroji energie“ se rozumí následující obnovitelné nefosilní zdroje energie: energie větrná, sluneční, geotermální, energie vln, energie přílivová, vodní elektrárny, energie z biomasy, ze skládkového plynu, z plynů čističek odpadových vod a z bioplynů;
 - 6) „biomasou“ se rozumí výsledek biologického rozkladu produktů, odpadů a zbytků ze zemědělství (včetně rostlinných a živočišných látek), z lesnictví a s nimi souvisejících průmyslových oborů, jakož i výsledek biologického rozkladu průmyslových a městských odpadů;
 - 7) „biopalivem“ kapalná nebo plynná pohonná hmota pro dopravu vyráběná z biomasy;
 - 8) „udržitelným biopalivem“ biopaliva, která splňují podmínku udržitelnosti stanovenou v článku 15 návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o podpoře užívání energie z obnovitelných zdrojů⁽³⁹⁾;
 - 9) „energií z obnovitelných zdrojů“ se rozumí energie vyrobená v zařízeních, která využívají pouze obnovitelné zdroje energie, a z hlediska výhřevnosti část energie vyrobené z obnovitelných zdrojů energie v hybridních zařízeních, která využívají i konvenční zdroje energie. To zahrnuje obnovitelnou elektrickou energii používanou k doplnění akumulčních systémů, ale netýká se elektrické energie vyrobené jako výsledek těchto akumulčních systémů;

⁽³⁶⁾ Viz zejména Šestý akční program pro životní prostředí, začleněný do Dohody o EHP prostřednictvím protokolu 31, čl. 3 bodu 7 písm. d).

⁽³⁷⁾ Normy nebo cíle na úrovni Společenství, které jsou závazné na vnitrostátní úrovni, ne však pro jednotlivé podniky, se nepovažují za „normy Společenství“. Pokud jsou normy Společenství začleněny do Dohody o EHP, stávají se normami EHP.

⁽³⁸⁾ Jak je zmíněno v poznámce pod čarou č. 14, směrnice 2008/1/ES je kodifikací směrnice Rady 96/61/ES ze dne 24. září 1996, která je začleněna do Dohody o EHP v bodě 1 písm. f) přílohy XX.

⁽³⁹⁾ KOM(2008) 19 v konečném znění. Jakmile bude směrnice Evropským parlamentem a Radou přijata, Komise začlení kritéria udržitelnosti do konečného znění.

- 10) „kombinovanou výrobou tepla a elektřiny“ se rozumí současná výroba tepelné energie a elektrické nebo mechanické energie v jednom procesu;
- 11) „vysoce účinnou kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie“ kombinovaná výroba tepla a elektrické energie, která splňuje podmínky vyplývající z přílohy III směrnice 2004/8/ES a která odpovídá harmonizovaným referenčním hodnotám účinnosti podle rozhodnutí Komise 2007/74/ES ze dne 21. prosince 2006, kterým se stanoví harmonizované referenční hodnoty účinnosti pro oddělenou výrobu elektřiny a tepla za použití směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/8/ES ⁽⁴⁰⁾;
- 12) „dálkovým vytápěním“ dodávka tepla za účelem vytápění, a to buď formou páry nebo horké vody, z centrálního zdroje produkce prostřednictvím přenosové a distribuční soustavy do více budov;
- 13) „energeticky účinným dálkovým vytápěním“ zařízení pro dálkové vytápění, která při výrobě splňují kritéria vysoce účinné kombinované výroby tepla a elektrické energie, nebo která, v případě ohřívačů určených pouze k výrobě tepla, splňují referenční hodnoty pro oddělenou výrobu tepla stanovené v rozhodnutí 2007/74/ES;
- 14) „ekologickou daň“ se rozumí daň, jejíž specifický základ daně má jednoznačně nepříznivý účinek na životní prostředí nebo která upravuje zdanění určitých činností, zboží nebo služeb za účelem zahrnutí environmentálních nákladů do jejich ceny a/nebo zaměření výrobce a spotřebitele na činnosti, které více respektují životní prostředí;
- 15) „minimální úroveň daně“ znamená minimální úroveň zdanění uvedená v právních předpisech Společenství. Minimální úroveň zdanění ve Společenství se v případě energetických produktů a elektrické energie rozumí minimální úroveň zdanění uvedená v příloze I směrnice Rady č. 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny ⁽⁴¹⁾;
- 16) „malými a středními podniky“, „malými podniky a středními podniky“ podniky ve smyslu nařízení (ES) č. 70/2001 nebo jiného nařízení, které jej nahrazuje ⁽⁴²⁾;
- 17) „velkými podniky“ podniky, které nespádají do definice malých a středních podniků;
- 18) „podporou“ rozumí jakékoli opatření splňující všechna kritéria stanovená v čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP;
- 19) „mírou podpory“ se rozumí částka podpory vyjádřená jako procento způsobilých nákladů; Všechny částky se uvádějí před odpočtem zdanění nebo jiných poplatků. Pokud se podpora poskytuje v jiné formě, než je dotace, výše podpory se rovná grantovému ekvivalentu podpory. Podpory splatné v několika splátkách jsou vypočítány v hodnotě platné v době poskytnutí. Úrokovou sazbou, která se má použít pro účely diskontování a pro výpočet výše podpory při zvýhodněné půjčce, je referenční sazba použitelná v době poskytnutí podpory. Intenzita podpory se vypočítává na příjemce;
- 20) „provozními přínoisy“ pro účely výpočtu způsobilých nákladů zejména úspory nákladů nebo z dodatečně vedlejší výroby přímo spojené s mimořádnými investicemi do ochrany životního prostředí, a popřípadě přínoisy vyplývající z jiných podpůrných opatření, ať již představují státní podporu či nikoliv (provozní podpora poskytnutá na stejné způsobilé náklady, garantované výkupní ceny nebo jiná podpůrná opatření). Zisky dosažené podnikem z prodeje obchodovatelných povolenek vydávaných v rámci evropského systému obchodování s emisemi se nepovažují za provozní přínoisy;
- 21) „provozními náklady“ pro účely výpočtu způsobilých nákladů zejména dodatečné výrobní náklady vyplývající z mimořádných investic do ochrany životního prostředí;
- 22) „investicemi do hmotného majetku“ za účelem výpočtu způsobilých nákladů investice do pozemků, které jsou ke splnění cílů v oblasti životního prostředí naprosto nezbytné, investice do budov, zařízení a vybavení, které jsou určeny ke snížení nebo odstranění znečištění a výskytu škodlivin, a investice do úpravy výrobních postupů s ohledem na ochranu životního prostředí;
- 23) „investicemi do nehmotného majetku“ za účelem výpočtu způsobilých nákladů investice do převodu technologie prostřednictvím získání provozních licencí či patentovaného nebo nepatentovaného know-how, pokud jsou splněny tyto podmínky:
 - i) daně investice do nehmotného majetku musejí být považovány za odepisovatelné aktivum,
 - ii) musejí být nakoupeny v tržních podmínkách od podniku, který nabyvatel nemůže přímo nebo nepřímo kontrolovat,
 - iii) musejí být zařazena do aktiv podniku a zůstat v podniku příjemce podpory a být tam používána nejméně po dobu pěti let. Tato podmínka se nevztahuje na nehmotný majetek, který je z technického hlediska zastaralý. Jsou-li prodána během zmíněných pěti let, musí se výtěžek prodeje odečíst od způsobilých nákladů a celá nebo částečná výše poskytnuté podpory musí být vrácena.

⁽⁴⁰⁾ Úř. věst. L 32, 6.2.2007, s. 183, začleněná do Dohody o EHP v bodě 24 přílohy IV.

⁽⁴¹⁾ Úř. věst. L 283, 31.10.2003, s. 51.

⁽⁴²⁾ Nařízení je začleněno do Dohody o EHP v příloze XV.

- 24) „internalizací nákladů“ zásada, že by všechny náklady související s ochranou životního prostředí měly být zahrnuty do výrobních nákladů podniku způsobujícího znečištění;
- 25) „zásadou znečišťovatel platí“ skutečnost, že by náklady na opatření určené k odstranění znečištění měl nést znečišťovatel, který jej způsobil, s výjimkou případů, kdy nelze určit osobu odpovědnou za vznik znečištění nebo ji podle právních předpisů Společenství nebo členského státu nelze učinit odpovědnou nebo ji nelze přimět k tomu, aby nesla náklady na sanaci. Znečištěním se v tomto případě rozumí škoda, kterou znečišťovatel přímo nebo nepřímo způsobil na životním prostředí, nebo vytvoření podmínek vedoucích ke vzniku této škody⁽⁴³⁾ na okolí a přírodních zdrojích;
- 26) „znečišťovatel“ je ten, kdo přímo či nepřímo poškozují životní prostředí nebo kdo vytváří podmínky vedoucí k takovému poškození⁽⁴⁴⁾;
- 27) „kontaminovanou lokalitou“ lokalita, kde byla potvrzena přítomnost nebezpečných látek způsobená člověkem v takové míře, že představuje značné riziko pro lidské zdraví nebo životní prostředí s ohledem na stávající a budoucí schválené využívání půdy v této lokalitě.

3. Slučitelnost podpory podle čl. 61 odst. 3 Dohody o EHP

3.1 Slučitelnost podpory podle čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP

71. Státní podpora na ochranu životního prostředí je slučitelná s fungováním Dohody o EHP ve smyslu čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP, pokud na základě ověření vyváženosti vede k činnostem posilujícím ochranu životního prostředí, aniž by negativně ovlivnila obchodní podmínky způsobem, který by byl v rozporu se společným zájmem. V této souvislosti by režimy podpory měly být schváleny na přiměřenou dobu, a to aniž by byla dotčena možnost, že stát ESVO po uplynutí doby určené v rozhodnutí Kontrolního úřadu opatření opakovaně oznámí. Státy ESVO mohou podpořit oznámení opatření podpory pečlivým vyhodnocením obdobných opatření podpory v minulosti s prokázáním motivačního účinku podpory.
72. Opatření popsaná v bodech 75 až 148 mohou být slučitelná podle čl. 61 odst. 3 písm. c).
- 3.1.1 Podpora pro podniky, které se řídí přísnějšími normami, než jsou normy Společenství, nebo které zvyšují úroveň ochrany životního prostředí v případě, že norma Společenství neexistuje⁽⁴⁵⁾
73. Investiční podpora, která podnikům umožní řídit se přísnějšími normami, než jsou normy Společenství, nebo zvyšovat úroveň ochrany životního prostředí v případě, že norma Společenství neexistuje, se považuje za slučitelnou s fungováním Dohody o EHP ve smyslu čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP za předpokladu, že jsou splněny podmínky uvedené v bodech 74 až 84 a oddílu 3.2.
74. Podporovaná investice musí splňovat jednu z těchto dvou podmínek:
- a) investice příjemci umožňuje, aby v rámci svých činností, bez ohledu na existenci závazných vnitrostátních norem, které jsou přísnější než normy Společenství, plnil přísnější požadavky, než vyžadují platné normy Společenství, a tím přispíval k životnímu prostředí nebo
- b) investice příjemci umožňuje, aby v rámci svých činností, při neexistenci norem Společenství, zvyšoval úroveň ochrany životního prostředí.
75. Podporu nelze poskytnout v případě, že podniky na základě zlepšení dodržují normy Společenství, které již byly schváleny, ale dosud nejsou platné⁽⁴⁶⁾.

Míra podpory

76. Míra podpory nesmí přesáhnout 50 % způsobilých investičních nákladů, jak je uvedeno v bodech 80 až 84.
77. Míra podpory může dosáhnout výše 100 % způsobilých investičních nákladů uvedených v bodech 80 až 84 v případě, že investiční podpora je poskytnuta na základě skutečně konkurenčního nabídkového řízení s jasnými, transparentními a nediskriminačními podmínkami účinně zajišťujícími, že podpora bude pouze taková, aby pokryla minimální požadavky nezbytné k dosažení cíle ochrany životního prostředí. Toto nabídkové řízení musí být nediskriminační a musí zajistit účast dostatečného počtu podniků. Rozpočet spojený s nabídkovým řízením musí být ve své výši závazně omezen v tom smyslu, že podporu nemohou obdržet všichni žadatelé. Podpora musí být udělována na základě původní nabídky předložené uchazečem, čímž se vylučují následná vyjednávání.

⁽⁴³⁾ Doporučení Rady ze dne 3. března 1975 o rozdělení nákladů a opatření v záležitostech ochrany životního prostředí veřejnými orgány (Úř. věst. L 194, 25.7.1975, s. 1), začleněné do Dohody o EHP v bodě 33 přílohy X.

⁽⁴⁴⁾ Viz poznámka pod čarou 43.

⁽⁴⁵⁾ Odkazuje se na bod 10.

⁽⁴⁶⁾ Avšak podpora na včasné přizpůsobení se budoucím normám a na nákup nových dopravních prostředků, je možná za podmínek uvedených v oddíle 3.1.3 a 3.1.2.

78. Jestliže se investice týká získání majetku v oblasti ekologických inovací nebo spuštění projektu v oblasti ekologických inovací, lze míru podpory zvýšit o 10 procentních bodů za předpokladu, že jsou splněny tyto podmínky:
- majetek v oblasti ekologických inovací nebo projekt jsou v porovnání se současným stavem daného odvětví v EHP nové nebo významně zdokonalené. Novost může stát ESVO prokázat například na základě přesného popisu inovace nebo tržních podmínek pro její zavedení nebo šíření, a to srovnáním se současnými postupy nebo organizačními technikami obecně používanými jinými podniky ve stejném odvětví;
 - očekávaný přínos pro životní prostředí musí být podstatně vyšší než zlepšení vyplývající z obecného vývoje stavu v případě srovnatelných činností ⁽⁴⁷⁾;
 - inovační charakter tohoto majetku nebo těchto projektů zahrnuje jasný stupeň rizika, a to jak z technologického, tak z obchodního nebo finančního hlediska, který je vyšší než riziko běžně spojované se srovnatelným neinovačním majetkem nebo s neinovačními projekty. Toto riziko může stát ESVO prokázat například tím, že přesvědčivě doloží: náklady ve srovnání s obratem podniku, čas nutný na přípravu, očekávaný přínos ekologických inovací ve srovnání s náklady, pravděpodobnost neúspěchu.
79. Pokud má být investiční podpora poskytnuta podnikům, které se řídí přísnějšími normami, než jsou normy Společenství, nebo které zvyšují úroveň ochrany životního prostředí v případě, že norma Společenství pro malé a střední podniky neexistuje, míru podpory lze zvýšit u středních podniků o 10 procentních bodů a u malých podniků o 20 procentních bodů, jak vyplývá z tabulky.

	Míra podpory podnikům, které se řídí přísnějšími normami, než jsou normy Společenství, nebo zvyšují úroveň ochrany životního prostředí v případě neexistence normy Společenství vyjma ekologických inovací	Míra podpory podnikům, které se řídí přísnějšími normami, než jsou normy Společenství, nebo zvyšují úroveň ochrany životního prostředí v případě neexistence normy Společenství v oblasti ekologických inovací
Malé podniky	70 %	80 %
Střední podniky	60 %	70 %
Velké podniky	50 %	60 %

V ý p o e t z p ů s o b i l ý c h n á k l a d ů – m e t o d i k a

80. Způsobilé náklady musí být omezeny na dodatečné investiční náklady, jež jsou nezbytné k dosažení vyšší úrovně ochrany životního prostředí, než je vyžadováno normami Společenství, a budou vypočítány ve dvou krocích. Zaprvé, je-li to vhodné, investiční náklady přímo spojené s ochranou životního prostředí budou stanoveny na základě srovnávací analýzy. Zadruhé, odečtou se provozní přínosy a přičtou se provozní náklady.
81. Vymezení části investice přímo související s ochranou životního prostředí:
- pokud lze v rámci celkových investičních nákladů snadno vymezit investiční náklady na ochranu životního prostředí, tyto konkrétní náklady související s ochranou životního prostředí představují způsobilé náklady ⁽⁴⁸⁾;
 - ve všech ostatních případech se dodatečné investiční náklady musí stanovit porovnáním se situací, kdy by státní podpora nebyla poskytnuta. Tato správná hypotetická situace spočívá v nákladech na technicky srovnatelnou investici, která představuje nižší stupeň ochrany životního prostředí (což odpovídá povinným normám Společenství, pokud existují), čehož lze ve skutečnosti dosáhnout i bez provedení podpory („referenční investice“). Technicky srovnatelné investice jsou investice se stejnou výrobní kapacitou a všemi dalšími technickými vlastnostmi (s výjimkou vlastností, které jsou přímo spojeny s mimořádnými investicemi do životního prostředí). Tyto referenční investice musí být navíc z podnikatelského hlediska věrohodnou alternativou k posuzované investici.
82. Vymezení provozních přínosů a nákladů: pokud není v této kapitole uvedeno jinak, musí být způsobilé náklady vypočítány bez jakýchkoli provozních přínosů a nákladů, které souvisejí s dodatečnými investicemi na ochranu životního prostředí a ke kterým došlo v prvních pěti letech existence dané investice. To znamená, že takové provozní přínosy musí být odečteny a takové provozní náklady přičteny k dodatečným investičním nákladům.
83. Způsobilé investice mohou mít formu investice do hmotného či nehmotného majetku.

⁽⁴⁷⁾ Při posouzení bodu 78 písm. b), pokud mohou být kvantitativní parametry použity ke srovnání činností v oblasti ekologických inovací s normami a neinovačními činnostmi, „podstatně vyšší“ znamená, že mírné zlepšení očekávané od činností v oblasti ekologických inovací z hlediska snížení environmentálního rizika nebo znečištění, nebo vyšší účinnosti energie či zdrojů, dosáhne nejméně dvojnásobku mírného zlepšení očekávaného při obvyklém vývoji srovnatelných neinovačních činností. Pokud navrhovaný přístup není pro daný případ vhodný nebo pokud není kvantitativní srovnání možné, měl by spis žádosti o státní podporu obsahovat podrobný popis metody použité pro hodnocení tohoto kritéria a zajistit standard srovnatelný se standardem navrhované metody.

⁽⁴⁸⁾ To může být případ, kdy je například modernizován stávající výrobní postup a kdy lze jasně učít všechny části, které přispívají k ochraně životního prostředí.

84. V případě investic zaměřených na stanovení úrovně ochrany životního prostředí, která je vyšší než normy Společenství, by měla být hypotetická srovnávací situace zvolena takto:
- a) pokud se podnik přizpůsobuje vnitrostátním normám, které byly přijaty v případě neexistence příslušných norem Společenství, představují způsobilé náklady dodatečné investiční náklady nezbytné k dosažení úrovně ochrany životního prostředí, kterou stanoví vnitrostátní norma;
 - b) pokud se podnik přizpůsobuje vnitrostátním normám, které jsou přísnější než příslušné normy Společenství, nebo uplatňuje normy, které jsou přísnější než dané vnitrostátní normy nebo normy Společenství, způsobilé náklady představují dodatečné investiční náklady nezbytné k dosažení vyšší úrovně ochrany životního prostředí, než je úroveň stanovená normami Společenství. Náklady na investice nutné k dosažení úrovně ochrany vyžadované normami Společenství nejsou způsobilé;
 - c) pokud norma neexistuje, způsobilé náklady představují investiční náklady nezbytné k dosažení vyšší úrovně ochrany životního prostředí oproti úrovni, kterou by daný podnik nebo podniky dosáhly bez poskytnutí jakékoli podpory na ochranu životního prostředí.
- 3.1.2 Podpora na získání nových dopravních prostředků, které splňují přísnější normy, než jsou normy Společenství týkající se ochrany životního prostředí, nebo které zvýší úroveň ochrany životního prostředí v případě, že norma Společenství neexistuje
85. Obecná pravidla stanovená v bodech 73 až 84 se uplatní na podporu pro podniky v odvětví dopravy, které se řídí přísnějšími normami, než jsou normy Společenství, nebo které zvyšují úroveň ochrany životního prostředí při neexistenci norem Společenství. Aniž je dotčen bod 75, podpora na nákup nových dopravních prostředků pro dopravu po silnici, železnici, vnitrozemských vodních cestách a moři, které odpovídají schváleným normám Společenství, je přípustná tehdy, pokud k nákupu dojde před jejich vstupem v platnost a pokud se nová norma Společenství poté, co se stane závaznou, nemůže se zpětnou působností na již nakoupená vozidla použít.
86. V případě dodatečné montáže zařízení s cílem souvisejícím s ochranou životního prostředí v odvětví dopravy představují způsobilé náklady celkové čisté vynaložené náklady podle metodiky výpočtu způsobilých nákladů uvedené v bodech 80 až 84, pokud jsou stávající dopravní prostředky upraveny tak, aby splňovaly ekologické normy, které v okamžiku zahájení používání těchto dopravních prostředků ještě nebyly v platnosti, anebo pokud se na stávající dopravní prostředky nevztahují žádné ekologické normy.
- 3.1.3 Podpora na včasné přizpůsobení se budoucím normám Společenství
87. Podpora určená k tomu, aby se dodržovaly nové normy Společenství, které zvyšují úroveň ochrany životního prostředí a které nejsou zatím platné, se považuje za slučitelnou s fungováním Dohody o EHP ve smyslu čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP, pokud již normy Společenství byly přijaty a za předpokladu, že investice bude provedena a finalizována nejméně rok před vstupem normy v platnost.

Míra podpory

88. Maximální míra podpory činí 25 % pro malé podniky, 20 % pro střední podniky a 15 % pro velké podniky, pokud je investice provedena nebo ukončena více než tři roky před závazným termínem pro provedení normy do vnitrostátního práva nebo před datem jejího vstupu v platnost. Maximální míra podpory činí 20 % pro malé podniky, 15 % pro střední podniky a 10 % pro velké podniky, pokud je investice provedena nebo ukončena v rozpětí jednoho až tří let před závazným termínem pro provedení normy do vnitrostátního práva nebo před datem jejího vstupu v platnost.

	Míra podpory u podpory na včasné přizpůsobení se normám Společenství, pokud k jejímu provedení a finalizaci dojde	
	více než tři roky před vstupem normy v platnost	v rozmezí jednoho až tří let před vstupem normy v platnost
Malé podniky	25 %	20 %
Střední podniky	20 %	15 %
Velké podniky	15 %	10 %

Způsobilé náklady

89. Způsobilé náklady musí být omezeny jen na dodatečné investiční náklady nezbytné k dosažení úrovně ochrany životního prostředí vyplývající z norem Společenství ve srovnání se stávající úrovní ochrany životního prostředí požadovanou předtím, než tyto normy vstoupí v platnost.

90. Způsobilé náklady je třeba vypočítat bez jakýchkoli provozních přínosů a provozních nákladů, které souvisejí s dodatečnými investicemi a ke kterým došlo v prvních pěti letech existence investice, jak je uvedeno v bodech 81, 82 a 83.

3.1.4 Podpora na environmentální studie

91. Podpora udělovaná společnostem na studie přímo spojené s investicemi za účelem dosažení norem za podmínek uvedených v oddíle 3.1.1, dosažení úspor energie za podmínek uvedených v oddíle 3.1.5 a výroby energie z obnovitelných zdrojů za podmínek uvedených v oddíle 3.1.6 se považuje za slučitelnou s fungováním Dohody o EHP ve smyslu čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP, pokud jsou splněny podmínky stanovené v této kapitole. To platí i v případech, že investice, která je předmětem šetření, není na základě zjištění z přípravné studie provedena.
92. Míra podpory nesmí přesáhnout 50 % nákladů studie.
93. U studií prováděných malými a středními podniky lze míru podpory zvýšit u středních podniků o 10 procentních bodů a u malých podniků o 20 procentních bodů, jak vyplývá z tabulky.

	Environmentální studie
Malé podniky	70 %
Střední podniky	60 %
Velké podniky	50 %

3.1.5 Podpora na úsporu energie

94. Investiční a/nebo provozní podpora, která podnikům umožňuje dosáhnout úspory energie, se považuje za slučitelnou s fungováním Dohody o EHP ve smyslu čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP, pokud jsou splněny tyto podmínky:

3.1.5.1 Investiční podpora

Míra podpory

95. Míra podpory nesmí přesáhnout 60 % způsobilých investičních nákladů.
96. Pokud má být investiční podpora na úsporu energie poskytnuta malým a středním podnikům, míru podpory lze u středních podniků zvýšit o 10 procentních bodů a u malých podniků o 20 procentních bodů, jak vyplývá z tabulky.

	Míra podpory na úsporu energie
Malé podniky	80 %
Střední podniky	70 %
Velké podniky	60 %

97. Míra podpory může dosáhnout výše 100 % způsobilých investičních nákladů uvedených v bodě 98 v případě, že investiční podpora je poskytnuta na základě skutečně konkurenčního nabídkového řízení s jasnými, transparentními a nediskriminačními podmínkami účinně zajišťujícími, že podpora bude pouze taková, aby pokryla minimální požadavky nezbytné k dosažení maximální úspory energie. Toto nabídkové řízení musí být nediskriminační a musí zajistit účast dostatečného počtu podniků. Rozpočet spojený s nabídkovým řízením musí být ve své výši závazně omezen v tom smyslu, že podporu nemohou obdržet všichni žadatelé. Podpora musí být udělována na základě původní nabídky předložené uchazečem, čímž se vylučují následná vyjednávání.

Způsobilé náklady

98. Způsobilé náklady musí být omezeny jen na dodatečné investiční náklady potřebné k dosažení úspory energie, která je vyšší, než požadují normy Společenství.

Při výpočtu dodatečných nákladů je třeba dodržet tato pravidla:

- a) část investice přímo související s úsporou energie musí být vymezena podle pravidel stanovených v bodech 81 a 83 těchto pokynů;
- b) vyšší úroveň úspory energie než stanoví normy Společenství musí být vymezena podle pravidel stanovených v bodě 84 těchto pokynů;

- c) vymezení provozních přínosů a nákladů: způsobilé náklady je třeba vypočítat bez jakýchkoli provozních přínosů a provozních nákladů, které souvisejí s dodatečnými investicemi na úsporu energie a ke kterým došlo v případě malých a středních podniků v prvních třech letech existence investice a v případě velkých podniků, které se neúčastní evropského systému obchodování s emisemi CO₂, v prvních čtyřech letech a v případě velkých podniků, které se účastní evropského systému obchodování s emisemi CO₂, v prvních pěti letech. U velkých podniků může být toto období sníženo na první tři roky existence investice, pokud lze prokázat, že doba odpisu této investice nepřekročí tři roky.

3.1.5.2 Provozní podpora

99. Provozní podpora na úsporu energie se poskytne pouze za předpokladu, že jsou splněny tyto podmínky:
- podnikům, které elektřinu a teplo dodávají veřejnosti, pokud náklady na výrobu této elektrické energie nebo tepla převyšují jejich tržní cenu⁽⁴⁹⁾. Rozhodnutí o tom, zda je podpory zapotřebí, zohlední náklady a příjmy související s výrobou a prodejem elektrické energie nebo tepla;
 - doba trvání podpory je omezena na pět let.
100. V případě podpory, která se postupně snižuje, nesmí míra podpory přesáhnout 100 % dodatečných nákladů v prvním roce, ale do konce pátého roku musí lineárně poklesnout až na nulu. V případě podpory, která se postupně nesnižuje, nesmí míra podpory přesáhnout 50 % dodatečných nákladů.

3.1.6 Podpora na obnovitelné zdroje energie

101. Environmentální investiční a provozní podpora na podporu energie z obnovitelných zdrojů se považuje za slučitelnou s fungováním Dohody o EHP ve smyslu čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP, pokud jsou splněny podmínky uvedené v bodech 102 až 111. Státní podporu lze považovat za oprávněnou, pokud neexistuje závazná norma Společenství, která stanoví podíl energie z obnovitelných zdrojů pro jednotlivé podniky. Investiční podpora a/nebo provozní podpora na výrobu biopaliv je přípustná pouze pro udržitelná biopaliva.

3.1.6.1 Investiční podpora

Míra podpory

102. Míra podpory nesmí přesáhnout 60 % způsobilých investičních nákladů.
103. Pokud má být investiční podpora na využití energie z obnovitelných zdrojů poskytnuta malým a středním podnikům, míru podpory lze u středních podniků zvýšit o 10 procentních bodů a u malých podniků o 20 procentních bodů, jak vyplývá z tabulky.

	Míra podpory v případě obnovitelných zdrojů energie
Malé podniky	80 %
Střední podniky	70 %
Velké podniky	60 %

104. Míra podpory může dosáhnout výše 100 % způsobilých investičních nákladů uvedených v bodech 105 až 106 v případě, že investiční podpora je poskytnuta na základě skutečně konkurenčního nabídkového řízení s jasnými, transparentními a nediskriminačními podmínkami účinně zajišťujícími, že podpora bude pouze taková, aby pokryla minimální požadavky nezbytné k výrobě maximálního množství energie z obnovitelných zdrojů. Toto nabídkové řízení musí být nediskriminační a musí zajistit účast dostatečného počtu podniků. Rozpočet spojený s nabídkovým řízením musí být ve své výši závazně omezen v tom smyslu, že podporu nemohou obdržet všichni žadatelé. Podpora musí být udělována na základě původní nabídky předložené uchazečem, čímž se vylučují následná vyjednávání.

Způsobilé náklady

105. V případě energie z obnovitelných zdrojů se způsobilé investiční náklady musí omezit pouze na dodatečné investiční náklady, které příjemce vynaložil oproti klasické elektrárně nebo klasickému systému vytápění se stejnou kapacitou, pokud jde o účinnou výrobu energie.
106. Způsobilé náklady je třeba vypočítat bez jakýchkoli provozních přínosů a provozních nákladů, které souvisejí s dodatečnými investicemi na obnovitelné zdroje energie a ke kterým došlo v prvních pěti letech existence investice, jak je uvedeno v bodech 81, 82 a 83.

⁽⁴⁹⁾ Pojem výrobní náklady je třeba vykládat jako náklady nezahrnující podporu, avšak zahrnující obvyklou míru zisku.

3.1.6.2 Provozní podpora

107. Provozní podporu na výrobu energie z obnovitelných zdrojů lze odůvodnit tak, aby pokryla rozdíl mezi náklady na výrobu energie z obnovitelných zdrojů a tržní cenou daného druhu energie. To platí pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů, která je následně prodána na trhu nebo je využita podnikem pro jeho vlastní spotřebu.
108. Státy ESVO mohou poskytovat podporu na obnovitelné zdroje energie takto:
109. Verze 1
- a) Státy ESVO mohou poskytnout provozní podporu na vyrovnání rozdílu mezi náklady na výrobu energie z obnovitelných zdrojů, včetně odpisu dodatečných investic na ochranu životního prostředí, a tržní cenou daného druhu energie. Provozní podporu lze poskytovat do doby, než je zařízení zcela umořeno podle běžných účetních pravidel. V případě další energie, kterou elektrárna vyrobí, nebude existovat nárok na podporu. Podpora však může pokrývat také obvyklý kapitálový výnos.
 - b) Pokud je podpora udělena v souladu s písmenem a) musí být při určování částky provozní podpory jakákoli investiční podpora udělená danému podniku v souvislosti s novým výrobním zařízením odečtena od výrobních nákladů. Při oznamování režimů podpory Kontrolnímu úřadu musejí státy ESVO uvést přesné podpůrné mechanismy a zejména metody výpočtu výše podpory.
 - c) Biomasa na rozdíl od jiných obnovitelných zdrojů energie vyžaduje poměrně nízké investiční náklady, ale vyžaduje vyšší provozní náklady. Kontrolní úřad proto může schválit provozní podporu na výrobu obnovitelné energie z biomasy, která převyšuje částku investice, pokud stát ESVO prokáže, že jsou celkové náklady, které podnik po amortizaci zařízení vynaložil, stále vyšší než tržní cena energie.
110. Verze 2
- a) Státy ESVO mohou rovněž poskytovat podporu na obnovitelné zdroje energie pomocí tržních mechanismů, jako jsou zelená osvědčení či nabídková řízení. Tyto tržní mechanismy umožňují všem výrobcům energie z obnovitelných zdrojů nepřímo těžit ze zaručené poptávky po jejich energii za cenu vyšší než je tržní cena konvenční energie. Cena těchto zelených osvědčení není dopředu pevně stanovena, ale závisí na dodávkách a poptávce.
 - b) Pokud tyto tržní mechanismy představují státní podporu, může je Kontrolní úřad schválit, pokud stát ESVO prokáže, že je podpora nezbytně nutná k zajištění životaschopnosti daných zdrojů obnovitelné energie, nevede k nadměrným náhradám a neodrazuje výrobce energie z obnovitelných zdrojů od úsilí být konkurenceschopnější. Kontrolní úřad ESVO takové režimy podpory schválí na období deseti let.
111. Verze 3
- Státy ESVO mohou dále udělit provozní podporu v souladu s ustanoveními uvedenými v bodě 100.

3.1.7 Podpora na kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie

112. Environmentální investiční podpora a provozní podpora na kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie se považuje za slučitelnou s fungováním Dohody o EHP ve smyslu čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP za předpokladu, že kogenerační jednotka odpovídá definici vysoce účinné kombinované výroby tepla a elektrické energie uvedené v bodě 70 odst. 11 a že u investiční podpory:
- a) nová kogenerační jednotka celkově dosáhne ve srovnání s oddělenou výrobou takových úspor primární energie, jak je vymezeno ve směrnici 2004/8/ES⁽⁵⁰⁾ a v rozhodnutí 2007/74/ES;
 - b) vylepšení stávající kogenerační jednotky nebo přebudování stávající jednotky na výrobu energie na kogenerační jednotku přinese ve srovnání s původní situací úsporu primární energie.
113. U provozní podpory musí stávající kogenerační jednotka odpovídat definici vysoce účinné kombinované výroby tepla a elektrické energie uvedené v bodě 70 odst. 11 a požadavku, že dojde k celkovým úsporám primární energie ve srovnání s oddělenou výrobou, jak je uvedeno ve směrnici 2004/8/ES⁽⁵¹⁾ a rozhodnutí 2007/74/ES.

3.1.7.1 Investiční podpora

Míra podpory

114. Míra podpory nesmí přesáhnout 60 % způsobilých investičních nákladů.
115. Pokud má být investiční podpora na kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie poskytnuta malým a středním podnikům, míra podpory lze u středních podniků zvýšit o 10 procentních bodů a u malých podniků o 20 procentních bodů, jak vyplývá z tabulky.

⁽⁵⁰⁾ Směrnice byla začleněna do Dohody o EHP v bodě 24 přílohy IV.

⁽⁵¹⁾ Viz poznámka pod čarou 50.

	Míra podpory v případě vysoce účinné kombinované výroby tepla a elektrické energie
Malé podniky	80 %
Střední podniky	70 %
Velké podniky	60 %

116. Míra podpory může dosáhnout výše 100 % způsobilých investičních nákladů uvedených v bodech 117 a 118 v případě, že investiční podpora je poskytnuta na základě skutečně konkurenčního nabídkového řízení s jasnými, transparentními a nediskriminačními podmínkami účinně zajišťujícími, že podpora bude pouze taková, aby pokryla minimální požadavky nezbytné k dosažení maximální úspory energie. Toto nabídkové řízení musí být nediskriminační a musí zajistit účast dostatečného počtu podniků. Rozpočet spojený s nabídkovým řízením musí být ve své výši závazně omezen v tom smyslu, že podporu nemohou obdržet všichni žadatelé. Podpora musí být udělována na základě původní nabídky předložené uchazečem, čímž se vylučují následná vyjednávání.

Způsobilé náklady

117. Způsobilé náklady se musí omezit pouze na dodatečné investiční náklady nutné ke vzniku zařízení na vysoce účinnou kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie ve srovnání s referenční investicí.
118. Způsobilé náklady je třeba vypočítat bez jakýchkoli provozních přínosů a provozních nákladů, které souvisejí s dodatečnými investicemi a ke kterým došlo v prvních pěti letech existence investice, jak je uvedeno v bodech 81 až 83.

3.1.7.2 Provozní podpora

119. Provozní podporu na vysoce účinnou kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie lze podle pravidel pro provozní podporu na výrobu energie z obnovitelných zdrojů uvedených v oddíle 3.1.6.2 poskytnout
- podnikům, které elektřinu a teplo dodávají veřejnosti, pokud náklady na výrobu této elektrické energie nebo tepla převyšují jejich tržní cenu. Rozhodnutí o tom, zda je podpory zapotřebí, zohlední náklady a příjmy související s výrobou a prodejem elektrické energie nebo tepla;
 - na průmyslové využití kombinované výroby tepla a elektrické energie, pokud lze prokázat, že výrobní náklady na jednotku energie vyrobené za použití tohoto postupu jsou vyšší než tržní cena za jednotku klasické energie. K výrobním nákladům mohou patřit běžné výnosy z kapitálu daného zařízení, ale od výrobních nákladů je třeba odečíst jakýkoli výtěžek podniku související s výrobou tepla.

3.1.8 Podpora na energeticky účinné dálkové vytápění

120. Environmentální investiční podpora určená pro zařízení na energeticky účinné dálkové vytápění⁽⁵²⁾ se považuje za slučitelnou s fungováním Dohody o EHP ve smyslu čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP za předpokladu, že povede k úsporám primární energie a že příjemce, tj. zařízení k dálkovému vytápění, odpovídá definici energeticky účinného dálkového vytápění vyplývající z bodu 70 odst. 13 a že
- kombinovaný provoz výroby tepla (a v případě kombinované výroby tepla a elektrické energie i elektrické energie) a distribuce tepla povede k úsporám primární energie nebo
 - investice je plánována na využití a distribuci odpadního tepla za účelem dálkového vytápění.

Míra podpory

121. Míra podpory v případě zařízení na dálkové vytápění nesmí přesáhnout 50 % způsobilých investičních nákladů. Pokud je podpora určena pouze pro výrobní část zařízení na dálkové vytápění, budou se na úsporná zařízení na dálkové vytápění, která využívají energii z obnovitelných zdrojů nebo z kombinované výroby tepla a elektrické energie, vztahovat pravidla uvedená v oddílech 3.1.6. a 3.1.7.
122. Pokud má být investiční podpora na energeticky účinné dálkové vytápění poskytnuta malým a středním podnikům, míra podpory lze u středních podniků zvýšit o 10 procentních bodů a u malých podniků o 20 procentních bodů, jak vyplývá z tabulky.

	Míra podpory v případě energeticky účinného dálkového vytápění využívajícího klasických zdrojů energie
Malé podniky	70 %

⁽⁵²⁾ S výjimkou infrastruktury související s dálkovým vytápěním, jehož financování nespadá do působnosti těchto pokynů a bude posuzováno pouze podle čl. 61 odst. 3 písm. c).

	Míra podpory v případě energeticky účinného dálkového vytápění využívajícího klasických zdrojů energie
Střední podniky	60 %
Velké podniky	50 %

123. Míra podpory může dosáhnout výše 100 % způsobilých investičních nákladů uvedených v bodech 124 a 125 v případě, že investiční podpora je poskytnuta na základě skutečně konkurenčního nabídkového řízení s jasnými, transparentními a nediskriminačními podmínkami účinně zajišťujícími, že podpora bude pouze taková, aby pokryla minimální požadavky nezbytné k dosažení maximální úspory energie. Toto nabídkové řízení musí být nediskriminační a musí zajistit účast dostatečného počtu podniků. Rozpočet spojený s nabídkovým řízením musí být ve své výši závazně omezen v tom smyslu, že podporu nemohou obdržet všichni žadatelé. Podpora musí být udělována na základě původní nabídky předložené uchazečem, čímž se vylučují následná vyjednávání.

Z p ů s o b i l é n á k l a d y

124. Způsobilé náklady se musí omezit pouze na dodatečné investiční náklady nezbytné k realizaci investice určené na energeticky účinné dálkové vytápění ve srovnání s referenční investicí.
125. Způsobilé náklady je třeba vypočítat bez jakýchkoli provozních přínosů a provozních nákladů, které souvisejí s dodatečnými investicemi a ke kterým došlo v prvních pěti letech existence investice, jak je uvedeno v bodech 81 až 83.

3.1.9 P o d p o r a n a n a k l á d á n í s o d p a d y

126. Environmentální investiční podpora na nakládání s odpadem jiných podniků, a to včetně opětovného využití, recyklace a využití, se považuje za slučitelnou s fungováním Dohody o EHP ve smyslu čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP za předpokladu, že takové nakládání dodržuje hierarchickou klasifikaci zásad nakládání s odpady⁽⁵³⁾ a je v souladu s podmínkami vyplývajícími z bodu 127.
127. Investiční podpora na nakládání s odpady bude poskytnuta pouze za předpokladu, že budou splněny všechny tyto podmínky:
- investice je určena ke snížení znečištění, které způsobily jiné podniky („znečišťovatelé“), a nevztahuje se na znečištění způsobené příjemcem podpory;
 - podpora nezbavuje nepřímo znečišťovatele povinnosti, kterou podle práva Společenství mají, nebo povinnosti, která pro znečišťovatele představuje běžné náklady společnosti;
 - investice dosahuje lepšího stavu oproti obvyklému stavu⁽⁵⁴⁾ nebo využívá klasické technologie inovativním způsobem;
 - materiály, s nimiž se nakládá, by byly likvidovány nebo by s nimi bylo nakládáno způsobem, který je pro životní prostředí méně příznivý;
 - investice nezvyšuje pouze poptávku po materiálech určených k recyklaci, aniž by zvýšila sběr těchto materiálů.

M í r a p o d p o r y

128. Míra podpory nesmí přesáhnout 50 % způsobilých investičních nákladů.
129. Pokud má být investiční podpora na nakládání s odpady poskytnuta malým a středním podnikům, míru podpory lze u středních podniků zvýšit o 10 procentních bodů a u malých podniků o 20 procentních bodů, jak vyplývá z tabulky.

	Míra podpory v případě nakládání s odpady
Malé podniky	70 %
Střední podniky	60 %
Velké podniky	50 %

⁽⁵³⁾ Klasifikace uvedená ve sdělení Komise o přezkumu strategie Společenství pro nakládání s odpady (KOM(96) 399 v konečném znění, 30.7.1996). Komise v tomto sdělení zdůrazňuje, že nakládání s odpady představuje prioritní cíl Společenství určený ke snižování rizik ohrožujících životní prostředí. Pojem nakládání s odpady má tři různé dimenze: opětovné využití, recyklace a využití. S odpadem, jehož produkce je nevyhnutelná, je třeba bezpečně nakládat a stejně ho i odstraňovat. Komise ve svém sdělení o tématice strategii pro předcházení vzniku odpadů a jejich recyklaci (KOM(2005) 666) znovu zopakovala svůj závazek dodržovat tyto zásady a umožnila konkrétní opatření určená k podpoře předcházení vzniku odpadů, jako například eko-design postupů a výrobků nebo pobídky pro malé a střední podniky, aby zavedly opatření určená k předcházení vzniku odpadů, a recyklace.

⁽⁵⁴⁾ Obvyklým stavem se myslí proces, ve kterém je využívání odpadních produktů při výrobě koncového produktu běžná praxe přinášející zisk. Koncept obvyklého stavu musí být interpretován z technologického hlediska EHP a z hlediska společného trhu.

Způsobilé náklady

130. Způsobilé náklady se musí omezit pouze na dodatečné investiční náklady nezbytné k realizaci investice, která vede k nakládání s odpady a kterou uskutečnil příjemce podpory, a to ve srovnání s referenční investicí, tj. klasičnou výrobou, jež nezahrnuje nakládání s odpady ve stejné kapacitě. Od způsobilých nákladů je třeba odečíst náklady na takovou referenční investici.
131. Způsobilé náklady je třeba vypočítat bez jakýchkoli provozních přínosů a provozních nákladů, které souvisejí s dodatečnými investicemi na nakládání s odpady a ke kterým došlo v prvních pěti letech existence investice⁽⁵⁵⁾, jak je uvedeno v bodech 81 až 83.

3.1.10 Podpora na sanaci kontaminovaných lokalit

132. Investiční podpora určená podnikům odstraňujícím škody způsobené životnímu prostředí tím, že provádějí sanaci kontaminovaných lokalit, se považuje za slučitelnou s fungováním Dohody o EHP ve smyslu čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP⁽⁵⁶⁾ za předpokladu, že vede ke zlepšení ochrany životního prostředí. Škodou na životním prostředí se rozumí poškození kvality půdy, povrchové nebo podzemní vody.

Pokud je znečišťovatel jasně označen, musí tato osoba v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“ poskytnout prostředky na sanaci a státní podporu nelze poskytnout. V této souvislosti představuje „znečišťovatel“ osobu, která je odpovědná podle práva použitelného v jednotlivých státech ESVO, aniž je tím dotčeno přijetí právních předpisů Společenství v dané oblasti.

Pokud není zjištěn znečišťovatel nebo nemůže být přinucen nést náklady s tím spojené, může podporu získat osoba odpovědná za provedení práce.

Míra podpory

133. Podpora na sanaci kontaminovaných lokalit může představovat až 100 % způsobilých nákladů.

Celková částka podpory nesmí za žádných okolností překročit skutečné výdaje, které podniku vznikly.

Způsobilé náklady

134. Způsobilé náklady se rovnají nákladům na sanační práce bez zvýšení hodnoty pozemku. V případě sanace kontaminovaných lokalit se za způsobilé náklady považují veškeré náklady, které podnik v rámci sanace vynaložil bez ohledu na to, zda jsou tyto náklady uvedeny jako dlouhodobá aktiva v účetní rozvaze podniku.

3.1.11 Podpora na přemístění podniků

135. Investiční podpora na přemístění podniků do nových lokalit z důvodů souvisejících s ochranou životního prostředí se považuje za slučitelnou s fungováním Dohody o EHP ve smyslu čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP, pokud jsou splněny tyto podmínky:

- změna lokality musí být odůvodněna ochranou životního prostředí nebo prevencí poškození životního prostředí a musí být nařízena správním nebo soudním rozhodnutím příslušného veřejného orgánu nebo musí být odsouhlasena jak daným podnikem, tak příslušným veřejným orgánem;
- podnik musí splňovat nejpřísnější normy v oblasti ochrany životního prostředí použitelné v oblasti, do níž byl přemístěn.

136. Příjemcem může být

- podnik v městské oblasti nebo ve zvláštní oblasti ochrany, která odpovídá oblasti vymezené podle směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin⁽⁵⁷⁾, který oprávněně vykonává (tj. splňuje všechny právní požadavky, včetně všech norem v oblasti životního prostředí, které jsou na něj použitelné) činnosti, které způsobují velké znečištění, a musí se z důvodů souvisejících s danou oblastí přesídlit z místa, ve kterém funguje, do vhodnější oblasti nebo
- závod nebo zařízení, na něž se vztahuje směrnice Seveso II⁽⁵⁸⁾.

Míra podpory

137. Míra podpory nesmí přesáhnout 50 % způsobilých investičních nákladů. Míru podpory lze v případě středních podniků zvýšit o 10 procentních bodů a v případě malých podniků o 20 procentních bodů, jak vyplývá z tabulky.

⁽⁵⁵⁾ Budou-li investice zaměřeny výhradně na ochranu životního prostředí bez jakýchkoli dalších ekonomických výhod, nebude se při stanovení způsobilých nákladů provádět žádné další snížení.

⁽⁵⁶⁾ Sanace, které provádějí veřejné orgány na vlastních pozemcích, nejsou jako takové předmětem úpravy článku 87 Smlouvy o ES. Ze státní podpory však mohou vzejít problémy v případě, že půda bude po sanaci prodána za cenu nižší, než je její tržní cena. V tomto ohledu nadále platí pokyny pro státní podporu o prvcích státní podpory při prodeji pozemků a staveb orgány veřejné moci (Úř. věst. L 137, 8.6.2000, dodatek EHP č. 26).

⁽⁵⁷⁾ Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7.

⁽⁵⁸⁾ Směrnice byla začleněna do Dohody o EHP v bodě 23 písm. a) přílohy X.

	Míra podpory v případě přemístění
Malé podniky	70 %
Střední podniky	60 %
Velké podniky	50 %

Způsobilé náklady

138. Kontrolní úřad ESVO při stanovování částky způsobilých nákladů v případě podpory na přemístění zohlední především

a) tyto přínosy:

- i) výnos z prodeje nebo pronájmu opuštěného závodu nebo půdy,
- ii) náhrada zaplacená v případě vyvlastnění,
- iii) jakékoli jiné příjmy související s převodem závodu, zejména příjmy vyplývající ze zlepšení používané technologie, která souvisí s převodem, a účetní příjmy související s lepším využíváním závodu,
- iv) investice související se zvýšením kapacity;

b) tyto náklady:

- i) náklady související s nákupem pozemku, výstavbou nebo nákupem nového závodu se stejnou kapacitou, jakou měl opuštěný závod,
- ii) jakékoli sankce, které byly podniku uloženy za ukončení nájemní smlouvy na pozemky nebo budovy, pokud správní nebo soudní rozhodnutí, kterým se nařizuje změna lokality, vede k předčasnému ukončení této smlouvy.

3.1.12 Podpora obsažená v systémech obchodování s povolenkami

139. Systémy obchodování s povolenkami mohou zahrnovat státní podporu různým způsobem, například pokud jsou povolení a povolenky poskytovány za cenu nižší než jejich tržní hodnota a toto jednání lze přičítat státu ESVO.

140. Státní podporu v souvislosti se systémem obchodování s povolenkami lze prohlásit za slučitelnou s fungováním Dohody o EHP ve smyslu čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP za předpokladu, že jsou splněny podmínky uvedené v písmenech a) až d) tohoto bodu a bodě 141. Odchylně se bod 141 nevztahuje na obchodní období končící dnem 31. prosince 2012 pro systémy obchodovatelných povolenek v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES⁽⁵⁹⁾ (dále jen „evropský systém obchodování s emisemi“):

- a) systémy obchodování s povolenkami se vytvoří tak, aby se dosáhlo cílů v oblasti ochrany životního prostředí, které jsou lepší než cíle, jichž má být dosaženo na základě norem Společenství, jež jsou pro příslušné podniky závazné;
- b) povolenky jsou přidělovány transparentním způsobem na základě objektivních kritérií a zdrojů údajů nejvyšší dostupné kvality a celková částka obchodovatelných povolení nebo povolenek poskytnutých jednotlivým podnikům za cenu, která je nižší než jejich tržní cena, nepřesáhne předpokládané potřeby těchto podniků v případě neexistence systému obchodování;
- c) metodika přidělování povolenek nezvýhodní některé podniky nebo některá odvětví, pokud to není odůvodněno logikou samotného systému související s ochranou životního prostředí nebo pokud je přijetí těchto pravidel z hlediska souladu s dalšími politikami v oblasti ochrany životního prostředí nutné;
- d) především nové podniky na trhu zásadně neobdrží povolení nebo povolenky za lepších podmínek než stávající podniky, které jsou činné na stejných trzích. Skutečnost, že stávající zařízení ve srovnání s novými podniky obdrží výhodnější povolenky, by neměla vést k vytváření zbytečných překážek vstupu na trh.

⁽⁵⁹⁾ Úř. věst. L 275, 25.10.2003, s. 32. Směrnice byla začleněna do Dohody o EHP v bodě 21 písm. a) odst. 1 přílohy XX.

141. Kontrolní úřad posoudí nezbytnost a přiměřenost státní podpory v souvislosti se systémem obchodování s povolenkami podle těchto kritérií:
- výběr příjemce podpory musí být založen na objektivních a transparentních kritériích a podpory musí být v zásadě udělovány stejným způsobem všem soutěžitelům ze stejného odvětví/relevantního trhu, pokud jsou v podobné konkrétní situaci;
 - úplné obchodování formou dražby musí vést ke značnému nárůstu výrobních nákladů pro každé odvětví či kategorii jednotlivých příjemců podpory;
 - značný nárůst výrobních nákladů nelze přenést na spotřebitele, aniž by to vedlo k významnému snížení prodeje. Tuto analýzu lze provést mimo jiné na základě odhadů cenové pružnosti výrobků v daném odvětví. Tyto odhady budou provedeny na relevantním zeměpisném trhu. Při posouzení otázky, zda cenový nárůst v souvislosti se systémem obchodování s povolenkami nelze převést na spotřebitele, lze použít odhadované prodejní ztráty a také jejich předpokládaný dopad na ziskovost společnosti;
 - není možné, aby jednotlivé podniky v odvětví snižovaly úroveň emisí, aby učinily cenu certifikátů únosnou. Podniky, které nemohou snížit spotřebu, to mohou prokázat zajištěním úrovně emisí, kterých lze dosáhnout používáním účinné technologie v EHP a použitím těchto hodnot jako měřítka. Podniku užívajícímu účinnou technologii může být nanejvýš udělena povolenka odpovídající nárůstu výrobních nákladů vyplývajících ze systémů obchodování s povolenkami při využití účinné technologie a kterou nelze převést na spotřebitele. Podniky s horší ochranou životního prostředí by měly získávat povolenky, jejichž nižší hodnota odpovídá jejich účasti na ochraně životního prostředí.
- 3.2 *Motivační účinek a nezbytnost podpory*
142. Státní podpora musí mít motivační účinek. Státní podpora na ochranu životního prostředí musí vést ke změně chování jejího příjemce tak, aby se zvýšila úroveň ochrany životního prostředí.
143. Kontrolní úřad má za to, že podpora nemá pro příjemce motivační účinek v případech, kdy byl projekt zahájen před tím, než příjemce předložil vnitrostátním orgánům žádost o státní podporu.
144. Pokud podpořený projekt není zahájen dříve než je podána žádost o podporu, předpokládá se, že požadavek na motivační účinek je automaticky splněn pro všechny kategorie podpory udělované malým a středním podnikům s výjimkou případů, kdy musí být podpora posuzována v souladu s podrobnějším posouzením v kapitole 5.
145. U všech ostatních podporovaných projektů bude Kontrolní úřad ESVO požadovat, aby státy ESVO existenci motivačního účinku doložily.
146. Za účelem prokázání motivačního účinku musí daný stát ESVO doložit, že bez této podpory, tj. v hypotetické srovnávací situaci, by alternativa, která je pro životní prostředí příznivější, nebyla zvolena. Za tímto účelem poskytnou dané státy ESVO informace prokazující, že
- hypotetická srovnávací situace je věrohodná;
 - způsobitelné náklady byly vypočítány v souladu s metodikou stanovenou v bodech 81, 82 a 83;
 - investice by bez podpory nebyla dostatečně zisková, přičemž je nutné zohlednit přínosy spojené s investicemi bez podpory, včetně hodnoty obchodovatelných povolenek, které může mít daný podnik po provedení investice do životního prostředí k dispozici.
- 3.3 *Slučitelnost podpory podle čl. 61 odst. 3 písm. b) Dohody o EHP*
147. Podporu určenou na provádění významných projektů ve společném evropském zájmu, které představují prioritu pro životní prostředí, lze považovat za slučitelnou s fungováním Dohody o EHP podle čl. 61 odst. 3 písm. b) Dohody o EHP za předpokladu, že jsou splněny tyto podmínky:
- návrh na poskytnutí podpory se týká projektu, který je specifický a jasně definovaný, co se týče jeho provádění a subjektů, které se budou na projektu účastnit, jeho cílů a účinků, jakož i prostředků k dosažení těchto cílů. Kontrolní úřad se rovněž může rozhodnout, že bude určitou skupinu projektů považovat za jediný projekt;
 - projekt musí být ve společném evropském zájmu: projekt musí konkrétním, příkladným a identifikovatelným způsobem přispívat zájmu EHP v oblasti ochrany životního prostředí, například musí mít velký význam pro strategii EHP nebo Evropské unie v oblasti životního prostředí. Výhoda dosažená cílem tohoto projektu nesmí být omezena na stát ESVO nebo státy ESVO, které jej realizují, ale musí být rozšířena na EHP jako celek. Projekt musí zásadním způsobem přispívat ke splnění cílů EHP nebo Společenství. Skutečnost, že projekt uskutečňují podniky z různých států ESVO, nepostačuje;
 - podpora je nezbytná a přestavuje pobídku pro provedení projektu, který musí zahrnovat vysokou míru rizika;
 - projekt má velký význam s ohledem na svůj rozsah: musí mít podstatný rozsah a musí vyvíjet značný vliv na životní prostředí.

148. Aby Kontrolní úřad mohl dané projekty řádně posoudit, je nutno prokázat společný evropský zájem v praxi: například je nutno prokázat, že projekt umožňuje dosáhnout významného pokroku směrem k dosažení konkrétních environmentálních cílů EHP nebo Společenství.
149. Kontrolní úřad bude na oznámení pohlížet příznivěji, pokud příjemce sám k projektu významně přispěje. Rovněž příznivěji posoudí oznámené projekty, které se týkají podniků z většího počtu států ESVO.
150. Jestliže se podpora považuje za slučitelnou s fungováním Dohody o EHP podle čl. 61 odst. 3 písm. b) Dohody o EHP, může Kontrolní úřad schválit vyšší částku podpory, než stanoví tyto pokyny.

4. Podpora ve formě snížení ekologických daní nebo osvobození od ekologických daní

151. Podpora ve formě snížení ekologických daní nebo osvobození od ekologických daní se považuje za slučitelnou s fungováním Dohody o EHP ve smyslu čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP za předpokladu, že přispívá alespoň nepřímo ke zlepšení ochrany životního prostředí a že daňové úlevy a osvobození od daně neznemožňují splnění obecného cíle.
152. Aby snížení daní či osvobození od daní souvisejících s daněmi, které byly v rámci Společenství harmonizovány, a to zejména v případech daní harmonizovaných směrnicí 2003/96/ES, byla schválena podle článku 61 Dohody o EHP, musí být slučitelná s příslušnými platnými předpisy Společenství a být v souladu s limity a podmínkami zde stanovenými⁽⁶⁰⁾.
153. Podpora ve formě snížení daní nebo osvobození od daní souvisejících s ekologickými daněmi, které byly harmonizovány v rámci Společenství, se považuje za slučitelnou s fungováním Dohody o EHP ve smyslu čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP po dobu 10 let za předpokladu, že příjemci podpory platí alespoň úroveň odpovídající minimální úrovni daně ve Společenství, která je stanovena v příslušné směrnici⁽⁶¹⁾.
154. Jiná podpora než podpora ve formě snížení ekologické daně nebo osvobození od ekologické daně uvedená v bodě 153⁽⁶²⁾ se považuje za slučitelnou s fungováním Dohody o EHP ve smyslu čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP po dobu 10 let za předpokladu, že jsou splněny podmínky uvedené v bodech 155 až 159.
155. Při analýze systémů daní, které obsahují prvky státní podpory ve formě snížení těchto daní nebo osvobození od těchto daní, bude Kontrolní úřad zkoumat především nezbytnost a přiměřenost této podpory a její účinky na úroveň daného hospodářského odvětví.
156. Za tímto účelem se bude Kontrolní úřad opírat o informace poskytnuté státy ESVO. Informace by měly na jedné straně zahrnovat příslušné odvětví či příslušná odvětví nebo kategorie příjemců podpory, na které se vztahuje osvobození od daně/snížení daní, a na druhé straně situaci hlavních příjemců podpory v každém příslušném odvětví a vysvětlení, jak může zdanění přispět k ochraně životního prostředí. Zvýhodněná odvětví by měla být řádně popsána a měl by být poskytnut seznam největších příjemců v každém odvětví (měreno zejména podle obrátu, podílu na trhu a velikosti daňového základu). Pro každé odvětví je nutné uvést techniky, které jsou v EHP vzhledem ke snižování poškození životního prostředí formou daní neúčinnější.
157. Podpora ve formě snižování ekologických daní nebo osvobození od ekologických daní musí být nezbytná a přiměřená.
158. Kontrolní úřad bude podporu považovat za nezbytnou tehdy, budou-li splněny všechny tyto podmínky:
- a) výběr příjemce podpory musí být založen na objektivních a transparentních kritériích a podpory musí být v zásadě udělovány stejným způsobem všem soutěžitelům ze stejného odvětví / relevantního trhu⁽⁶³⁾, pokud jsou v podobné konkrétní situaci;
- b) ekologická daň bez snížení musí vést ke značnému nárůstu výrobních nákladů pro každé odvětví či kategorii jednotlivých příjemců podpory⁽⁶⁴⁾;

⁽⁶⁰⁾ Podmínka, že snížení či osvobození musí být slučitelné s příslušnými právními předpisy Společenství, se použije pouze pro účely posouzení slučitelnosti opatření se stávajícími pokyny. V této souvislosti viz bod 10 výše.

⁽⁶¹⁾ Viz bod 70 (15).

⁽⁶²⁾ Například snížení daní nebo osvobození od daní, která nejsou zahrnuta v právních předpisech Společenství nebo která nedosahují minimální úrovně zdanění Společenství.

⁽⁶³⁾ Jak je stanoveno ve Sdělení Kontrolního úřadu o definici relevantního trhu pro účely soutěžního práva v rámci EHP (Úř. věst. L 200, 16.7.1998, s. 48 a dodatek EHP k Úř. věst. č. 28, 16.7.1998, s. 3).

⁽⁶⁴⁾ Pokud jde o energetické produkty a elektrickou energii, „energeticky náročný podnik“ definovaný v čl. 17 odst. 1 písm. a) směrnice 2003/96/ES toto kritérium splňuje po dobu platnosti ustanovení uvedeného článku.

- c) značný nárůst výrobních nákladů nelze přenést na spotřebitele, aniž by to vedlo k významnému snížení prodeje. Státy ESVO tak mohou poskytnout mj. odhady cenové pružnosti výrobků v daném odvětví na relevantním zeměpisném trhu⁽⁶⁵⁾ a odhady prodejních ztrát a/nebo snížených zisků společností v daném odvětví/kategorii.

159. Kontrolní úřad bude podporu považovat za přiměřenou tehdy, bude-li splněna jedna z těchto podmínek:

- a) režim stanoví kritéria, jež zajistí, že každý jednotlivý příjemce podpory zaplatí poměrnou částku úrovně vnitrostátní daně, která ve velké míře odpovídá vlivu činnosti každého jednotlivého příjemce podpory na životní prostředí ve srovnání s vlivem činností spojených s neúčinnějšími technologiemi v EHP. V rámci režimu podpor může být podniku užívajícímu neúčinnější technologie uděleno nanejvýš snížení daní odpovídající nárůstu výrobních nákladů vyplývajících z daní při využití neúčinnější technologie a který nelze převést na spotřebitele. Podniky s horší ochranou životního prostředí by měly těžit z nižšího snížení, které odpovídá jejich ochraně životního prostředí;
- b) příjemci podpory platí alespoň 20 % vnitrostátní daně, pokud s ohledem na omezené narušení hospodářské soutěže není oprávněna nižší úroveň;
- c) tato snížení daní nebo osvobození od daní jsou podmíněna uzavřením dohod mezi státy ESVO a přijímajícími podniky nebo sdruženími podniků, přičemž podniky nebo sdružení podniků se zaváží k dosažení cílů ochrany životního prostředí, které mají stejný účinek jako použití písmene a) nebo b) nebo jako maximální úroveň daně Společenství. Tyto dohody nebo závazky se mohou kromě jiného týkat snížení spotřeby energie, snížení emisí nebo jakýchkoli jiných opatření na ochranu životního prostředí a musí splňovat tyto podmínky:
- i) předmět dohod musí být projednán každým jednotlivým státem ESVO a musí zejména stanovit cíle a časový rámec pro jejich dosažení,
 - ii) Stát ESVO musí zajistit nezávislé⁽⁶⁶⁾ a včasné sledování toho, jak jsou plněny závazky sjednané v těchto dohodách,
 - iii) tyto dohody musí být pravidelně přezkoumávány s ohledem na technologický a jiný vývoj a stanoví účinná sankční opatření, která se uplatní v případě nedodržení závazků.

5. Slučitelnost podpory s výhradou podrobného posouzení

5.1 Opatření podléhající podrobnému posouzení

160. Aby Kontrolní úřad mohl provést podrobnější posouzení všech podstatných částek podpory poskytnuté v rámci schváleného režimu a rozhodnout, zda je tato podpora slučitelná s fungováním Dohody o EHP, státy ESVO musí dopředu oznámit jakýkoli jednotlivý případ investiční nebo provozní podpory poskytnuté v rámci schváleného režimu nebo jednotlivě, pokud podpora splňuje následující podmínky⁽⁶⁷⁾:

- a) u opatření, na něž se vztahuje nařízení o blokových výjimkách: všechny případy oznámené Kontrolním úřadem na základě *povinnosti oznámit podporu jednotlivě*, jak je stanoveno v nařízení o blokových výjimkách;
- b) u jednotlivých opatření, na něž se vztahují tyto pokyny⁽⁶⁸⁾: všechny tyto případy:
- i) investiční podpora: pokud částka podpory přesahuje 7,5 milionu EUR na jeden podnik (i když je součástí schváleného režimu podpory),
 - ii) provozní podpora na úsporu energie: pokud částka podpory přesahuje pro jeden podnik 5 milionů EUR na dobu pěti let,
 - iii) provozní podpora na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů či kombinovanou výrobu tepla z obnovitelných zdrojů: pokud je podpora poskytována na zařízení na výrobu elektrické energie z obnovitelných zdrojů a pokud výsledná kapacita výroby této elektrické energie v daném zařízení přesahuje 125 MW,
 - iv) provozní podpora na výrobu biopaliv: pokud je podpora poskytnuta pro zařízení na výrobu biopaliva v závodech, kde výsledná výroba přesahuje 150 000 t za rok,
 - v) provozní podpora na kombinovanou výrobu elektřiny a tepla: pokud je podpora poskytována pro zařízení na kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie a výsledná kapacita výroby této elektrické energie přesahuje 200 MW. Podpora na výrobu tepla pocházejícího z kombinované výroby se posoudí v souvislosti s oznámením o množství vyrobené elektrické energie.

⁽⁶⁵⁾ Jak je stanoveno ve sdělení Kontrolního úřadu o definici relevantního trhu pro účely soutěžního práva v rámci EHP (Úř. věst. L 200, 16.7.1998, s. 48 a dodatek EHP k Úř. věst. č. 28, 16.7.1998, s. 3).

⁽⁶⁶⁾ V tomto ohledu není důležité, zda sledování provádí veřejný či soukromý orgán.

⁽⁶⁷⁾ To platí bez ohledu na to, zda jednotliví příjemci využívají současně osvobození od daně nebo snížení daní uvedené v kapitole 4.

⁽⁶⁸⁾ Osvobození od ekologických daní či snížení ekologických daní podle kapitoly 4 těchto pokynů nebudou předmětem podrobného posouzení. Podpora poskytnutá ve formě daňové podpory podle kapitoly 3 bude předmětem podrobného posouzení, budou-li překročeny prahové hodnoty stanovené v tomto písmenu.

161. Státy ESVO mohou novým zařízením vyrábějícím energii z obnovitelných zdrojů poskytnout provozní podporu na základě výpočtu ušetřených vnějších nákladů. Pokud se tato metoda používá ke stanovení částky podpory, musí se opatření oznámit a musí být řádně posouzeno bez ohledu na prahové hodnoty uvedené v bodě 160 písm. b) odst. iii). Vnější ušetřené náklady představují peněžní vyčíslení nákladů dodatečného socioekologického poškození, které by musela nést společnost, pokud by bylo stejné množství energie vyrobeno v zařízení využívajícím klasické druhy energie. Tyto náklady budou vypočteny na základě rozdílu mezi vnějšími náklady, které výrobci energie z obnovitelných zdrojů vznikly a nebyly splaceny, na straně jedné a vnějšími náklady, které vznikly výrobcům energie z klasických zdrojů a nebyly splaceny, na straně druhé. K provedení tohoto výpočtu budou státy ESVO muset využít metodu výpočtu, která je mezinárodně uznávaná a která byla Kontrolním úřadem schválena. Tato metoda bude muset mimo jiné poskytnout odůvodněnou a kvantifikovanou srovnávací analýzu nákladů, společně s posouzením vnějších nákladů konkurenčních výrobců energie tak, aby prokázala, že podpora skutečně nahradí vnější náklady, které nevznikly.
162. Částka podpory takto poskytnuté výrobcům, která přesahuje částku podpory vyplývající z varianty 1 stanovené v bodě 109 pro provozní podporu na obnovitelné zdroje energie, musí být podnikem znovu investována do obnovitelných zdrojů energie v souladu s oddílem 3.1.6.1.
163. Pokud státy ESVO zajistí úplnou spolupráci a poskytnou včas přiměřené informace, Kontrolní úřad se vynasnaží provést vyšetřování včas. Státy ESVO se vyzývají, aby předložily všechny prvky, které považují za prospěšné pro posouzení daného případu. Státy ESVO mohou zejména vycházet z hodnocení dřívějších režimů státní podpory nebo opatření, z posouzení dopadů provedených poskytovatelem podpory nebo z jiných studií souvisejících s ochranou životního prostředí.
164. Podrobné posouzení je posouzením přiměřenosti v závislosti na možném rušivém potenciálu v daném případě. V souladu s tím skutečnost, že se provádí podrobné posouzení, nutně neznamená, že musí v daném případě dojít k zahájení formálního vyšetřovacího řízení, ačkoli u některých opatření tak tomu být může.
- 5.2 *Kritéria pro hospodářské posouzení jednotlivých případů*
165. Podrobné posouzení bude provedeno na základě pozitivních a negativních prvků uvedených v oddílech 5.2.1 a 5.2.2, které se uplatní spolu s kritérii uvedenými v kapitole 3. Míry podpory v nich uvedené v žádném případě nesmí být překročeny. Kromě toho bude provedeno podrobné posouzení na základě konkrétních pozitivních a negativních prvků, pokud jsou pro tento typ nebo formu podpory relevantní.
- 5.2.1 *Příznivé účinky podpory*
166. Skutečnost, že podpora vede podniky k ochraně životního prostředí, kterou by jinak neprováděly, představuje hlavní pozitivní prvek, jež je třeba při posuzování slučitelnosti podpory zohlednit.
- 5.2.1.1 *Existence selhání trhu*
167. Kontrolní úřad obecně nezkontroluje, zda existují negativní externí faktory spojené s určitým typem praktik nebo používáním určitých výrobků, které mají škodlivý dopad na životní prostředí. Kontrolní úřad však ověřuje, zda státní podpora má podstatný dopad na životní prostředí, a je tedy zaměřena na odstranění tohoto selhání trhu. Kontrolní úřad bude v této souvislosti zejména věnovat pozornost očekávanému přínosu opatření pro ochranu životního prostředí (uváděnému kvantifikovatelným způsobem) a úrovni ochrany životního prostředí, jíž má být dosaženo, a to ve srovnání se stávajícími normami Společenství a/nebo normami v jiných státech EHP.
168. Kontrolní úřad rovněž přezkoumá úvahy, které mohou odůvodnit podporu na přizpůsobení se vnitrostátním normám, jež jsou přísnější než normy Společenství. Kontrolní úřad zejména zohlední povahu, druh a umístění hlavních konkurentů příjemce podpory, náklady na provádění vnitrostátních norem (nebo systémů obchodování s povolenkami), které příjemce nese v případě neposkytnutí podpory, a srovnatelné náklady na provádění uvedených norem vzniklé hlavním konkurentům příjemce podpory.
- 5.2.1.2 *Vhodný nástroj*
169. Zohledněna bude skutečnost, zda státní podpora představuje vhodný nástroj k dosažení cílů ochrany životního prostředí a zda stejných výsledků lze dosáhnout prostřednictvím jiných nástrojů s méně narušujícími účinky a zda státní podpora může narušit uplatňování zásady „znečišťovatel platí“.
170. Kontrolní úřad v rámci analýzy slučitelnosti zejména zohlední jakékoli posouzení dopadů navrhovaného opatření, které stát ESVO případně provedl, včetně úvah o využití jiné možnosti politiky, než je státní podpora, a zohlední důkazy o tom, že bude dodržována zásada „znečišťovatel platí“.

5.2.1.3 Motivační účinek a nezbytnost podpory

171. Pokud se státní podpora poskytuje pro účely ochrany životního prostředí, musí mít vždy motivační účinek, tj. musí vést k tomu, že příjemci změní své chování tak, že se zvýší úroveň ochrany životního prostředí. Podporu nelze považovat za nezbytnou jen díky tomu, že se zvýší úroveň ochrany životního prostředí. Výhody plynoucí z nových investic nebo výrobních metod nejsou obvykle omezeny na své environmentální účinky.
172. Kontrolní úřad kromě výpočtu dodatečných nákladů uvedených v kapitole 3 ve své analýze zohlední tyto prvky:
- hypotetická srovnávací situace: je nutné předložit důkazy týkající se konkrétních opatření, která by nebyla přijata, pokud by podnik nezískal podporu, například nové investice, výrobní postupy šetrnější k životnímu prostředí a/nebo nové výrobky, které jsou šetrnější k životnímu prostředí;
 - očekávaný účinek daného opatření na životní prostředí, který je spojený se změnou chování: musí být splněna alespoň jedna z těchto podmínek:
 - nárůst úrovně ochrany životního prostředí: snížení konkrétního druhu znečištění, k němuž by bez podpory nedošlo,
 - zrychlení provádění budoucích norem: snížení znečištění, k němuž díky podpoře došlo dříve;
 - výhody pro výrobu: pokud investice přináší i další přínosy související se zvýšením kapacity, produktivity, snížením nákladů nebo s kvalitou, je motivační účinek za normální situace nižší. To je zejména případ, kdy jsou výhody plynoucí z celého životního cyklu investic značné a kdy za určitých okolností umožňují, že dodatečné náklady na životní prostředí mohou být uhrazeny i bez podpory;
 - tržní podmínky: na některých trzích může konkurenční tlak zejména v souvislosti s image výrobku a metodami označování výrobků způsobit, že bude udržena vysoká ochrana životního prostředí. Pokud existuje důkaz, že úroveň ochrany životního prostředí plynoucí z podpory je přísnější než by bylo běžné chování na trhu, je pravděpodobnější, že podpora má motivační účinek;
 - případné budoucí závazné normy: pokud na úrovni Společenství probíhají jednání ohledně zavedení nových nebo přísnějších závazných norem, na něž by se příslušné opatření zaměřilo, je motivační účinek podpory obecně nižší;
 - míra rizika: pokud existuje konkrétní riziko, že investice nebude tak zisková, jak se očekávalo, bude motivační účinek podpory obecně vyšší;
 - úroveň ziskovosti: pokud je míra rentability prováděného opatření v časovém období, v němž je investice zcela umořena nebo v době předpokládané platnosti provozní podpory, negativní, podpora bude mít při zohlednění všech výhod a rizik uvedených v tomto bodu obecně motivační účinek.
173. Pokud se podnik přizpůsobuje vnitrostátním normám, které jsou přísnější než normy Společenství nebo přijaté v případě neexistence norem Společenství, Kontrolní úřad ověří, zda by byl příjemce podpory podstatně ovlivněn, pokud jde o zvýšené náklady, a zda by nebyl schopen nést náklady spojené s okamžitým prováděním vnitrostátních norem.

5.2.1.4 Přiměřenost podpory

174. Stát ESVO by měl poskytnout důkazy o tom, že podpora je nezbytná, její částka je omezena na minimum a že je postup výběru přiměřený. Ve své analýze Kontrolní úřad přihlédne k těmto prvkům:
- přesný výpočet způsobilých nákladů: důkaz, že způsobilé náklady jsou omezeny pouze na dodatečné náklady nutné k dosažení úrovně ochrany životního prostředí;
 - proces výběru: proces výběru by měl probíhat nediskriminačním způsobem, transparentně a otevřeně, aniž by zbytečně vylučoval podniky, které mohou konkurovat projektům zaměřeným na stejné cíle v oblasti životního prostředí. Proces výběru by měl vést k výběru příjemců, kteří mohou plnit cíle v oblasti životního prostředí s využitím nejnižší částky podpory nebo nákladově nejúčinnějším způsobem;
 - podpora omezená na minimum: důkaz, že částka podpory nepřevyšuje předpokládanou nedostatečnou ziskovost, včetně běžného návratu v časovém horizontu, ve kterém bude investice plně odepsána.

5.2.2 Analýza narušení hospodářské soutěže a obchodu

175. Při posuzování nepříznivých účinků opatření podpory zaměří Kontrolní úřad svou analýzu narušení hospodářské soutěže na předvídatelný dopad podpory na ochranu životního prostředí na hospodářskou soutěž mezi podniky na příslušných výrobních trzích⁽⁶⁹⁾.

⁽⁶⁹⁾ Podpora může mít dopad na řadu trhů, neboť její dopad nelze omezit jen na trh odpovídající podporované činnosti, ale může se rozšířit i na další trhy, které s nimi jsou spojeny tím, že se jedná o dodavatelské, navazující nebo doplňkové trhy, nebo trhů, na nichž se příjemce podpory již podílí nebo může podílet v budoucnu.

176. Pokud je podpora přiměřená, zejména pokud výpočet dodatečných investičních nebo provozních nákladů zohledňuje všechny výhody poskytnuté podniku, negativní účinek podpory bude pravděpodobně omezený. Avšak jak je uvedeno v oddílu 1.3.6, i když je podpora pro konkrétní podnik za účelem zvýšení ochrany životního prostředí nezbytná a přiměřená, může vést ke změně chování příjemce, které naruší hospodářskou soutěž. Podnik, který usiluje o dosažení zisku, za normální situace zvýší úroveň ochrany životního prostředí nad rámec závazných požadavků pouze tehdy, pokud se domnívá, že mu to přinese alespoň okrajově nějakou výhodu.
177. Nejdříve Kontrolní úřad posoudí pravděpodobnost, zda příjemce bude v případě poskytnuté podpory schopen zvýšit nebo udržet prodeje. Kontrolní úřad zejména zvaží tyto prvky:
- a) snížení nebo kompenzace jednotkových výrobních nákladů: pokud nové zařízení⁽⁷⁰⁾ povede ke snížení jednotkových výrobních nákladů ve srovnání se situací bez podpory nebo pokud podpora bude kompenzovat část provozních nákladů, je pravděpodobné, že příjemce zvýší své prodeje. Čím více je cena produktu pružná, tím větší bude narušení trhu;
 - b) výrobní proces, který je šetrnější k životnímu prostředí: pokud příjemce přejde na výrobní proces, který je šetrnější k životnímu prostředí, a pokud je běžné pomocí označení nebo image rozlišit výrobky tak, aby pro spotřebitele byla zřejmá jejich úroveň ochrany životního prostředí, je pravděpodobné, že příjemce může zvýšit prodeje. Čím více spotřebitel upřednostňuje výrobky s vlastnostmi, jež jsou šetrné vůči životnímu prostředí, tím větší bude narušení hospodářské soutěže;
 - c) nový produkt: pokud příjemce přejde na nové nebo kvalitnější výrobky, je pravděpodobné, že zvýší své prodeje a pravděpodobně získá výhodu „včas jednajícího podniku“. Čím více spotřebitel upřednostňuje výrobky s vlastnostmi, jež jsou šetrné vůči životnímu prostředí, tím větší bude narušení hospodářské soutěže.

5.2.2.1 Dynamické pobídky/vytlačení

178. Státní podpora na ochranu životního prostředí může být použita strategicky na podporu inovačních technologií šetrných k životnímu prostředí s cílem poskytnout domácím výrobcům výhodu „včas jednajícího podniku“. Podpora tak může narušit dynamické pobídky a vytlačit investice do konkrétních technologií do jiných států ESVO a vést k soustředění této technologie do jednoho státu ESVO. Tento účinek bude tím vyšší, čím více soutěžitelů sníží své inovační úsilí ve srovnání se situací popsanou ve srovnávací analýze bez podpory.
179. Ve své analýze Kontrolní úřad přihlédně k těmto prvkům:
- a) výše podpory: čím vyšší je částka podpory, tím je pravděpodobnější, že její část lze využít k narušení hospodářské soutěže. Jedná se zejména o případ, kdy je částka podpory ve srovnání s rozsahem obecné činnosti jejího příjemce vysoká;
 - b) četnost podpory: pokud podnik získá podporu opakovaně, je pravděpodobnější, že to naruší dynamické pobídky;
 - c) doba trvání podpory: pokud je provozní podpora poskytnuta na dlouhou dobu, je pravděpodobnější, že to naruší hospodářskou soutěž;
 - d) postupné snižování podpory: pokud se provozní podpora s postupem času snižuje, bude to pro podnik představovat podnět ke zlepšení efektivity, a časem tudíž dojde ke snížení narušení způsobeného dynamickými podněty;
 - e) připravenost dodržovat budoucí normy: pokud podpora umožní příslušnému podniku dodržovat nové normy Společenství, které budou v blízké budoucnosti pravděpodobně přijaty, podporovaná investice sníží náklady na investice, které by podnik musel stejně realizovat;
 - f) úroveň norem právní úpravy v souvislosti s cíli v oblasti ochrany životního prostředí: čím nižší je úroveň závazných požadavků, tím vyšší je riziko, že podpora určená na uplatňování norem, které jsou přísnější než závazné požadavky, není zapotřebí, a že vytlačí investice nebo se využije způsobem, který narušuje dynamické pobídky;
 - g) riziko vzniku vzájemného subvencování: pokud podnik vyrábí širokou škálu výrobků nebo vyrábí tentýž výrobek v rámci klasického výrobního postupu a výrobního postupu příznivého pro životní prostředí, je riziko existence vzájemného subvencování vyšší;
 - h) technologická neutralita: pokud se opatření zaměřuje jen na jedinou technologii, je riziko narušení dynamických pobídek vyšší;

⁽⁷⁰⁾ Výpočet dodatečných nákladů nemusí plně zachycovat všechny výrobní přínosy, protože přínosy nejsou odečítány po celý životní cyklus investice. Kromě toho může být obtížné zohledňovat některé typy přínosů, například spojených se zvýšenou produktivitou a zvýšenou výrobou s neměnnou kapacitou.

- i) konkurenční inovace: pokud zahraniční soutěžitelé vyvíjejí konkurenční technologie (konkurenční inovace), je pravděpodobnější, že podpora naruší dynamické pobídky.

5.2.2.2 Zachovávání činnosti neefektivních firem

180. Státní podporu na ochranu životního prostředí lze odůvodnit jako přechodný mechanismus k dosažení úplného rozdělení externích faktorů souvisejících s životním prostředím. Neměla by být využívána na poskytování nepotřebné pomoci podnikům, které nejsou schopny se přizpůsobit normám a technologiím, jež jsou příznivější pro životní prostředí, protože nejsou dostatečně efektivní. Ve své analýze Kontrolní úřad přihlédne k těmto prvkům:
- a) kategorie příjemců: pokud má příjemce poměrně nízkou úroveň produktivity a není v dobrém finančním stavu, je pravděpodobnější, že podpora přispěje k umělému udržení tohoto podniku na trhu;
 - b) nadměrná kapacita v odvětví, na něž je podpora zaměřena: v odvětvích, kde existuje nadměrná kapacita, hrozí větší riziko, že investiční podpora umožní zachování nadměrné kapacity a neefektivních tržních struktur;
 - c) běžné jednání v odvětví, na něž je podpora zaměřena: pokud jiné podniky v témže odvětví dosáhly stejné úrovně ochrany životního prostředí bez podpory, je pravděpodobnější, že podpora napomůže zachování neefektivních tržních struktur. Čím je slabší důkaz, že se respektuje zásada „znečišťovatel platí“, a čím větší je část vnějších environmentálních nákladů internalizovaných konkurenty příjemce, tím větší je narušení hospodářské soutěže;
 - d) relativní důležitost podpory: čím je větší snížení/kompenzace variabilních výrobních nákladů, tím větší je narušení hospodářské soutěže;
 - e) proces výběru: pokud je proces výběru prováděn nediskriminačním, transparentním a otevřeným způsobem, je méně pravděpodobné, že podpora přispěje k umělému udržení podniku na trhu. Čím větší je při poskytování podpor rozsah působnosti (ve smyslu pokrytí relevantních trhů) a čím více je toto poskytování podpory konkurenční (ve smyslu obchodování formou dražby / zadávání veřejných zakázek), tím je narušení hospodářské soutěže menší;
 - f) selektivita: pokud se opatření, podle kterého se podpora uděluje, vztahuje na relativně velký počet potenciálních příjemců, pokud se vztahuje na všechny podniky na relevantním trhu a pokud nevylučuje společnosti, které by mohly sledovat stejné cíle v oblasti životního prostředí, je méně pravděpodobné, že podpora udrží neefektivní firmy na trhu.

5.2.2.3 Tržní síla/vylučovací jednání

181. Podpora na ochranu životního prostředí poskytnutá příjemci může být použita na posílení nebo udržení jeho tržní pozice na daném trhu s výrobky. Kontrolní úřad před poskytnutím podpory posoudí tržní sílu příslušného příjemce a změnu v tržní síle, kterou lze v důsledku podpory očekávat. Podporu na ochranu životního prostředí poskytnutou příjemci s podstatnou tržní silou může tento příjemce využít k posílení nebo zachování své tržní síly tím, že více odliší své výrobky nebo vyloučí konkurenty. Není pravděpodobné, že by Kontrolní úřad identifikoval obavy týkající se hospodářské soutěže, které souvisí s tržní silou na trzích, kde má každý příjemce podpory podíl na trhu nižší než 25 % a na trzích s Herfindahl-Hirschmanovým indexem koncentrace trhu nižším než 2 000.
182. Ve své analýze Kontrolní úřad přihlédne k těmto prvkům:
- a) tržní síla příjemce podpory a struktura trhu: pokud má příjemce podpory na dotčeném trhu již dominantní postavení⁽⁷¹⁾, opatření podpory může toto postavení posílit tím, že ještě více oslabí konkurenční překážky, které konkurenti příjemce podpory mohou klást;
 - b) nový podnik na trhu: pokud se podpora týká trhů s výrobky nebo technologiemi, které soutěží s výrobky, jejichž příjemce podpory na trhu existuje a má tržní sílu, lze podporu využít strategicky k tomu, aby se zabránilo vstupu nových podniků na trh. Pokud podpora není k dispozici potenciálním novým podnikům vstupujícím na trh, je riziko narušení hospodářské soutěže vyšší;

⁽⁷¹⁾ Podpora může mít dopad na řadu trhů, neboť její dopad nelze omezit jen na trh odpovídající podporované činnosti, ale může se rozšířit i na další trhy, které s nimi jsou spojeny tím, že se jedná o dodavatelské, navazující nebo doplňkové trhy, nebo trhů, na nichž se příjemce podpory již podílí nebo může podílet v budoucnu.

- c) diferenciacie výrobků a cenová diskriminace: podpora může mít negativní účinek, neboť může příjemce podpory usnadnit diferenciaci výrobků a cenovou diskriminaci prováděnou v neprospěch spotřebitele;
- d) kupní síla: pokud jsou na trhu kupující se silným postavením, je méně pravděpodobné, že příjemce podpory se silným postavením na trhu může zvýšit ceny vůči kupujícím se silným postavením. Čím silnější je postavení kupujících, tím méně je pravděpodobné, že podpora poškodí spotřebitele.

5.2.2.4 Účinky na obchod a umístění

- 183. Důsledkem státní podpory na ochranu životního prostředí může být to, že na některých územích budou existovat příznivější podmínky pro výrobu, zejména díky srovnatelně nižším výrobním nákladům, což je důsledkem podpory, nebo díky vyšším normám výroby, jichž bylo díky podpoře dosaženo. Výsledkem toho může být, že se podniky budou přemísťovat na podporovaná území nebo že se obchodní toky přesměrují směrem k podporované oblasti.
- 184. Tak vede podpora k přesunu zisků do státu ESVO na trh výrobků, kterého se pomoc týká, i na trh vstupů.
- 185. Kontrolní úřad ve své analýze zhodnotí, zda existuje důkaz, že příjemce zvážil pro své investice jiné lokality, přičemž v tomto případě je pravděpodobnější, že podpora podstatně narušuje hospodářskou soutěž.

5.2.3 Porovnání a rozhodnutí

- 186. Na základě těchto pozitivních a negativních prvků Kontrolní úřad porovná účinky opatření a rozhodne, zda výsledná narušení nepříznivě ovlivňují podmínky obchodování v rozsahu, který je v rozporu se společným zájmem. V ideálním případě by pozitivní a negativní účinky měly být vyjádřeny použitím stejného měřítko (například uspořené vnější náklady versus ztráty zisků konkurence v peněžní jednotce).
- 187. Obecně platí, že čím vyšší jsou přínosy pro životní prostředí a čím jasněji je stanoveno, že částka podpory je omezena na nezbytné minimum, tím pravděpodobnější je pozitivní hodnocení. Na druhou stranu, čím větší jsou náznaky, že podpora podstatně naruší hospodářskou soutěž, tím je pozitivní hodnocení méně pravděpodobné. Pokud jsou očekávané pozitivní účinky rozsáhlé a je pravděpodobné, že narušení bude podstatné, bude hodnocení záviset na rozsahu, do jakého jsou pozitivní účinky považovány za vyvážení účinků negativních.
- 188. Kontrolní úřad případně nevyšloví námitky k oznámenému opatření podpory bez zahájení formálního vyšetřovacího řízení nebo po formálním vyšetřovacím řízení stanoveném v čl. 6 části I protokolu 3 Dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru může ukončit řízení rozhodnutím podle článku 7 zmíněného protokolu. Pokud připojuje ke svému rozhodnutí podmínky ve smyslu čl. 7 odst. 4 uvedeného protokolu, může například zvážit připojení následujících podmínek, které musí snížit výsledná narušení nebo účinky na obchod a musí být přiměřené:

- a) nižší míra podpory, než je povolena v kapitole 3;
- b) oddělení účtů, aby se předešlo vzájemnému subvencování z jednoho trhu na trh druhý, působí-li příjemce na více trzích;
- c) splnění dalších požadavků ke zvýšení účinku opatření na životní prostředí;
- d) žádná diskriminace vůči ostatním možným příjemcům (omezení selektivity).

6. Kumulace

- 189. Stropy podpory stanovené těmito pokyny se uplatní bez ohledu na to, zda je podporovaný projekt zcela financován ze státních prostředků nebo zda je částečně financován z prostředků Společenství.
- 190. Podporu schválenou podle těchto pokynů nelze kombinovat s jinou státní podporou ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP nebo s jinými formami financování Společenství, pokud toto překrývání způsobuje, že je míra podpory vyšší, než stanoví tyto pokyny. Pokud jsou však výdaje způsobilé pro podporu na ochranu životního prostředí zcela nebo částečně způsobilé i pro podporu na jiné účely, na společnou část se uplatní strop podpory, který je podle použitelných pravidel nejpříznivější.

191. Podpora na ochranu životního prostředí se nesmí ve vztahu k týmž způsobilým nákladům kumulovat s podporou *de minimis*, pokud by míra podpory vzniklá v důsledku této kumulace převýšila míru podpory vyplývající z těchto pokynů.
7. **Závěrečná ustanovení**
- 7.1 *Výroční zprávy*
192. V protokolu 3 k Dohodě o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru a rozhodnutí Kontrolního úřadu č. 195/04/KOL ze dne 14. července 2004 o prováděcích ustanoveních uvedených v článku 27 části II protokolu 3 Dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru se státy ESVO vyzývají, aby Kontrolnímu úřadu předkládaly výroční zprávy.
193. Vedle požadavků vyplývajících z těchto ustanovení musí výroční zprávy o podporách na ochranu životního prostředí v případě každého schváleného režimu obsahovat u velkých podniků tyto informace:
- jména/názvy příjemců,
 - výše podpory na jednoho příjemce,
 - míru podpory,
 - popis cíle opatření, a jaký druh ochrany životního prostředí má podporovat,
 - odvětví, v nichž se podpořené projekty realizují,
 - vysvětlení, jak byl respektován motivační efekt, a to zvláště za použití ukazatelů a kritérií uvedených v kapitole 5.
194. V případě osvobození od daní nebo snížení daní musí stát ESVO pouze poskytnout právní, případně správní předpisy, jimiž se podpora stanovila, podrobně uvést kategorie podniků využívajících osvobození od daní nebo snížení daní a hospodářská odvětví, která jsou těmito osvobozeními od daní a sníženími daní nejvíce postižena.
195. Výroční zprávy se zveřejní na internetových stránkách Kontrolního úřadu.
- 7.2 *Transparentnost*
196. Kontrolní úřad soudí, že v zájmu lepší transparentnosti státní podpory v EHP jsou nezbytná i další opatření. Je zejména třeba zajistit, aby státy ESVO, hospodářské subjekty, zúčastněné strany a sám Kontrolní úřad měly k dispozici snadný přístup k úplnému znění všech použitelných režimů podpory na ochranu životního prostředí.
197. Toho lze snadno dosáhnout zřízením propojených internetových portálů. Z tohoto důvodu bude Kontrolní úřad při zkoumání režimů podpory na ochranu životního prostředí systematicky požadovat od dotčených států ESVO, aby zveřejnily plné znění všech povolených režimů podpory na internetu a sdělily Kontrolnímu úřadu internetovou adresu, na níž se tato zveřejněná znění nacházejí. Režim podpory nesmí být uskutečněn před zveřejněním příslušné informace na internetu.
- 7.3 *Sledování a hodnocení*
198. Státy ESVO musí zajistit vedení podrobné evidence o poskytování podpory na jakákoli opatření na ochranu životního prostředí. Tyto záznamy, které musí obsahovat veškeré potřebné informace dokazující, že byla dodržena výše způsobilých nákladů a maximální přípustná míra podpory, musí být uchovávány po dobu 10 let ode dne poskytnutí podpory a musí být na vyžádání poskytnuty Kontrolnímu úřadu.
199. Kontrolní úřad vyzve státy ESVO k poskytnutí těchto informací, aby mohl provést vyhodnocení těchto pokynů čtyři roky po jejich zveřejnění⁽⁷²⁾.
- 7.4 *Vhodná opatření*
200. Na základě čl. 1 odst. 1 části I protokolu 3 Dohody o Kontrolním úřadě a Soudním dvoru navrhuje Kontrolní úřad státům ESVO níže uvedená vhodná opatření s ohledem na jejich příslušné stávající režimy podpor na ochranu životního prostředí:
- všechny případy oznámené Kontrolním úřadem na základě *povinnosti oznámit podporu jednotlivě*, jak je stanoveno v nařízení o blokových výjimkách;
- i) státy ESVO by měly v případě nutnosti změnit režimy týkající se podpory ve formě snížení daně či osvobození od daně, na které se vztahuje směrnice 2003/96/ES, a to do 31. prosince 2012,
 - ii) nové limity pro jednotlivé projekty uvedené v bodu 160 se použijí od prvního dne poté, co sbor přijme tyto pokyny,
 - iii) povinnost poskytnout podrobnější výroční zprávy se bude vztahovat na podporu udělenou podle stávajících režimů podpory od 1. ledna 2009.

⁽⁷²⁾ V tomto procesu se státy ESVO mohou rozhodnout, že podpoří Kontrolní úřad poskytnutím vlastních následných posouzení režimů podpor a jednotlivých opatření.

201. Státy ESVO se vyzývají, aby do jednoho měsíce ode dne obdržení těchto opatření udělily svůj výslovný bezpodmínečný souhlas s navrhovanými vhodnými opatřeními. Pokud Kontrolní úřad neobdrží odpověď, bude předpokládat, že daný stát ESVO s navrženými opatřeními nesouhlasí.
- 7.5 *Použití, platnost a revize*
202. Tyto pokyny se použijí ode dne jejich přijetí a nahradí pokyny pro státní podporu o státní podpoře pro účely související s životním prostředím ze dne 23. května 2001 ⁽⁷³⁾.
203. Tyto pokyny se použijí do 31. prosince 2014. Kontrolní úřad po konzultacích se státy ESVO může před tímto datem pokyny pozměnit, a to na základě významných předpokladů týkajících se politiky hospodářské soutěže nebo politiky v oblasti životního prostředí nebo aby se zohlednily jiné politiky nebo mezinárodní závazky. Tyto změny mohou být zejména zapotřebí s ohledem na budoucí mezinárodní dohody v oblasti změny klimatu a budoucí změnu evropských právních předpisů v této oblasti. Kontrolní úřad přihlédne k plánovanému hodnocení (za čtyři roky) pokynů, které provede Komise a které bude vycházet z konkrétních informací a výsledků rozsáhlých konzultací především na základě údajů poskytnutých státy ESVO.
204. Kontrolní úřad použije tyto pokyny na všechna oznámená opatření podpory, u nichž musí přijmout rozhodnutí poté, co byly pokyny přijaty, a to i tehdy, pokud projekty byly oznámeny před jejich zveřejněním. To zahrnuje jednotlivou podporu udělenou podle schválených režimů podpor a oznámenou Kontrolnímu úřadu v souladu s povinností jednotlivě takovou podporu oznamovat.
205. V souladu s pokyny pro státní podporu o použitelných pravidlech pro posouzení protiprávní státní podpory Kontrolní úřad v případě neoznámené podpory použije
- tyto pokyny, pokud byla podpora udělena po jejich zveřejnění;
 - ve všech ostatních případech pokyny použitelné v době udělení podpory.

PRÍLOHA

Tabulka uvádějící míry podpory pro investiční podporu jako součást investičních nákladů

	Malý podnik	Střední podnik	Velký podnik
Podpora podnikům, které se řídí přísnějšími normami, než jsou normy Společenství nebo zvyšují úroveň ochrany životního prostředí v případě neexistence normy Společenství	70 % 80 % v případě ekologické inovace 100 % v případě nabídkového řízení	60 % 70 % v případě ekologické inovace 100 % v případě nabídkového řízení	50 % 60 % v případě ekologické inovace 100 % v případě nabídkového řízení
Podpora na environmentální studie	70 %	60 %	50 %
Podpora na včasné přizpůsobení se budoucím normám Společenství			
— dříve než 3 roky před vstupem normy v platnost	25 %	20 %	15 %
— od 1 do 3 let před vstupem normy v platnost	20 %	15 %	10 %
Podpora na nakládání s odpady	70 %	60 %	50 %

⁽⁷³⁾ Úř. věst. L 21, 24.1.2002, dodatek EHP č. 6.

	Malý podnik	Střední podnik	Velký podnik
Podpora na obnovitelné zdroje energie	80 % 100 % v případě nabídkového řízení	70 % 100 % v případě nabídkového řízení	60 % 100 % v případě nabídkového řízení
Podpora na úsporu energie Podpora na zařízení na kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie	80 % 100 % v případě nabídkového řízení	70 % 100 % v případě nabídkového řízení	60 % 100 % v případě nabídkového řízení
Podpora na dálkové vytápění využívající klasických zdrojů energie	70 % 100 % v případě nabídkového řízení	60 % 100 % v případě nabídkového řízení	50 % 100 % v případě nabídkového řízení
Podpora na sanaci kontaminovaných lokalit	100 %	100 %	100 %
Podpora na přemístění podniků	70 %	60 %	50 %